

Solidarita

73

PROTI VÁLCE A GLOBÁLNÍMU KAPITALISMU | www.socsol.cz

cena 30 Kč | solidární cena 40 Kč | PROSINEC 2012

UZNÁNÍ PALESTINY | KONEC NUCENÝCH PRACÍ
EGYPTSKÁ REVOLUCE | EVROPSKÝ DEN AKCÍ
JOSHUA CLOVER | OBAMA PODRUHÉ
STÁVKA NA SLOVENSKU

VYDÁVÁ SOCIALISTICKÁ SOLIDARITA

ZA PŘÍSPĚNÍ KOLEKTIVU AUTORŮ

Registrační číslo Ministerstva kultury ČR: E 20370

Web: www.socsol.cz

E-mail: redakce@socsol.cz

predplatne@socsol.cz

info@socsol.cz

Šéfredaktor:

Lukáš Matoška

Redaktoři:

Dominik Forman, Vítězslav Lamač, Štěpán Lohr

Do tohoto čísla původními texty a překlady přispěli:Barbora Bartůňková, Adam Borzič, Barbora Čapinská,
Dominik Forman, Jakub Horňáček, Karel Chlouba, Megy
Korábová, Jiří Koubek, Kateřina Krejčová, Vítězslav Lamač,
Štěpán Lohr, Lukáš Matoška, Jan Májíček, Jana Ridvanová,
Sepehr Samini, Jitka Švandrlíková, Filip Vidimský**Korektury:**

Anna Žitová, Lukáš Matoška

Návrh obálky:

Dominik Forman

Grafika a sazba:

Václav Pajkrť

Prodejní místa časopisu:**Studentský klub K4** (Celetná 20, Praha 1-Staré Město) –
pondělí až pátek od 10 do 24 hod.,
sobota až neděle od 16 do 24 hod.**Kamenný obchod Fair&Bio** (Sokolovská 29,
Praha 8-Karlín) – pondělí až pátek od 11 do 19 hod.Měsíčník Solidarita je nevýdělečné periodikum; utržené
peníze z prodeje jsou investovány do nákladu následujících
čísla. Náměty na články posílejte na redakční mail (vizte
výše). Solidarita je po ČR distribuována odběrateli; otázky
zájemců o předplatné či distribuci zodpovíme na informač-
ním nebo redakčním mailu (výše).

OBSAH

SLOVO ÚVODEM

Ať žije Palestina!

3

DOMÁCÍ

Společně proti škrtům a neoliberalismu

4

Projevy na demonstraci

5

Veřejná služba končí – důvod k oslavě i ostražitosti

6

Otevřený dopis předsedovi vlády Petru Nečasovi

6

Stop sociální reformě

6

Studenti se seznamovali s romskou kulturou

7

SOS přednádraží

7

ZAHRA NIČNÍ

Štrajk slovenských učitelův

8

Stanovisko solidarity k štrajku slovenských učitelův

9

Lesk a bída Evropského dne akcí

10

Odbory ve světě

11

Druhá egyptská revoluce

12

Tragický požár textilní továrny v Bangladéši

14

ANALÝZA

Arabská jar a izraelsko-palestínský konflikt: dopad ľudových revolúcií

15

Gaza: lži v České televizi versus fakta

16

GLOSA

Pokračování jménem Obama

18

Trestní oznámení na Albrightovou

18

Ať žije česko-americká atomová koalice

19

ROZHOVOR

Joshua Clover: Kapitalismus nebude trvat věčně

20

KULTURA

Joshua Clover: Báseň

22

HISTORIE

Marxista, nebo politický romantik?

23

STÁTNÍ KAPITALISMUS

Imperiální expanze Ruska

24

Tah králem aneb malý český pohádkový horor

25

”

SOLIDARITU ČTU RÁD. PŘEDEVŠÍM PROTO, ŽE PŘEDSTAVUJE JEDEN Z MÁLA ALTERNATIVNÍCH HLASŮ V NAŠEM OPĚT ZGLAJCHŠALTOVANÉM VEŘEJNÉM PROSTORU. A HLAVNĚ JE TO HLAS, KTERÝ JE KRITICKÝ KE VŠEM PROUDŮM. SOLIDARITA NEŠETŘÍ „TY NAŠE“ JEN PROTO, ŽE JSOU NÁM BLIŽŠÍ NEŽ TI, KTEŘÍ PŘEDSTAVUJÍ IDEOVÉ SOUPEŘE.

STANISLAV ŠTECH, PROREKTOR UNIVERZITY KARLOVY

AŽ ŽIJE PALESTINA!

Vážení čtenáři, vážení čtenáři, || práci na vydání prosincového čísla *Solidarity* doprovázely významné události. Ústavní soud dal za pravdu opozici, ombudsmanovi a občanským iniciativám, že takzvaná **veřejná služba** je formou nucené práce. || Důležité změny se uskutečnily na půdě zahraniční politiky. Česko jako jediný unijní člen hlasovalo v OSN proti uznání **Palestiny** za nečlenský pozorovatelský stát a zařadilo se tak k řídoucím uskupením nekritických podporovatelů Izraele. Poslušnost Nečasovy vlády přijela ocenit americká ministryně zahraničí a izraelský premiér. Vítáme uznání Palestiny a věnujeme jí celou rubriku Analýza. Vyjadřujeme plnou podporu palestinským obyvatelům, kteří po desetiletí čelí útlaču! || **17. listopadu** proběhla v Praze pětadvacetitisícová protivládní demonstrace. Jeden z řečníků, Petr Uhl, v projevu hovořil mimo jiné o hrozbě „prosazování nacionalistických, anticiganistických a rasistických postojů“. „Za velké ohrožení společnosti“, řekl dále Uhl, „považuji i antikomunismus.“ || Ve stejnou dobu se v menším počtu a na jiném místě protestovalo odlišně, a sice proti jmenování radní pro školství za **KSČM** na jihu Čech. K tomu říkáme jediné: skutečný důvod pro protesty proti KSČM není na jihu, ale na severu, kde tamní hejtman deklaroval zájem prolomit těžební limity. || Na druhé straně se zásadně mylí Václav Bělohradský v *Literárních novinách*, když v souvislosti s protesty severočeských horníků za prolomení limitů pokládá otázku: „Máme takové neetické pojetí práva na práci podpořit?“ Od KSČM musíme požadovat, aby byla více komunistická a méně těžařská: **ekologickou krizi** je nutné pochopit jako prohloubení krize sociální. Namísto obětování zaměstnanců v boji s emisemi, po němž skrytě volá Bělohradský, je ale třeba prosazovat ekologickou hospodářskou transformaci. Neexistuje „neetické pojetí práva na práci“; existuje pouze kapitalismus, jehož jedinou etikou je kumulace zisku za cenu likvidace životního prostředí, za cenu vyšší **nezaměstnanosti** (ta v listopadu v Česku stoupla na 8,7 procenta), za jakoukoli cenu. Dosud nikdo nepřišel s plánem, který by pomýšlel na nová pracovní místa například pro někdejší horníky: aktuální výzva pro levici i v krajích. || Letošní prosinec není pouze dobou sváteční, ale i předvolební. První kolo **prezidentských** voleb je naplánováno na 11. a 12. leden. A už nyní se zdá, že volba bude doprovázena tragikomickými výstupy zúčastněných, které by nezapadly ani na scéně Národního divadla. Právě proto jsme k článku o volbě prezidenta přistoupili nevěšně a nevázně. Možnost volit prezidenta je přitom jen minimálním rozšířením demokracie. || Zato děkan Filozofické fakulty Univerzity Karlovy **Michal Stehlík** na *ihned.cz* před několika měsíci přemítal o tom, zda by občané měli vůbec mít právo volit (hlavu státu). Podle jeho názoru by totiž „kombinace majetkového a vzdělanostního [volebního] cenzu mohla přinést zajímavou skutečnost podílu

na moci jednak těch, u kterých stát předpokládá určité vzdělání a schopnost posuzovat věci, a vedle toho pak těch, kteří svojí ekonomickou činností přinášejí státu nesporný prospěch.“ || Zapadá děkanova krajně pravicová úvaha, zakládající se na úplném nepochopení demokracii, do skupiny dalších protidemokratických návrhů na změnu volebního systému? S méně radikálním návrhem dnes přichází miliardář **Karel Janeček**. Pro svou „pozitivní evoluci“ získal někdejšího neonacistu, dnes dvorního klauna Daniela Landu. Ten se ke „králi Karlovi“ (Janečkovi), abychom se drželi jeho vlastních slov, přihlásil během předávání Slavíků. || **Mezinárodní den zdravotně postižených** připadá na 3. prosinec. O množství bariér v Praze a okolnostech uzavření jedné z mála bezbariérových stanic metra, Národní třídy, jsme informovali v červencovém čísle. Na debatu o překonávání nejen městských bariér, která se při té příležitosti konala, nedorazil sociálnědemokratický zastupitel Březina, ani senátorka Filipiová, ani primátor hlavního města Svoboda (oba za ODS). Jedna z účastnic se tedy odhodlala k otevřenému dopisu primátorovi: „Doprava v Praze neumožňuje lidem se sníženou možností pohybu zapojovat se do běžného života, tedy chodit do školy, do práce, kulturně žít. Je zde řada otázek, které jsem Vám chtěla během diskuze v kině Bio Oko položit. Nicméně jste mi tu možnost nedal. [...] Ve Vašem programu bylo zpřístupnění 12 starších stanic do roku 2014, to už tedy neplatí?“ || 18. prosinec je spojený s Úmluvou OSN o ochraně práv všech migrujících pracovníků, kterou Česko neratifikovalo. Od 12. do 19. prosince se koná Týden za práva **migrantů a migrantek** v Brně, Pardubicích a Praze. || Iniciativa **Za svobodné vysoké školy** přesně před rokem začala brojit proti vysokoškolské „reformě“ a pořádá protesty. 22. ledna ministerstvo školství představí první díl novely vysokoškolského zákona, zatímco v Maďarsku v tuto chvíli pokračují masové protesty proti drastickým škrtům a omezování vysokých škol (tamní politickou situaci jsme se naposledy zabývali rozhovorem v zářijovém čísle). Obdobného krácení by se dle vyhládek ministerstva financí měly české školy dočkat možná už napřesrok, z čehož lze usuzovat, že stávající opatření (včetně novely) mají školy na „**neoliberální klystýr**“, jak to v *Solidaritě* před rokem pojmenoval Stanislav Štech, hlavně připravit. || Také vzhledem k fiasku, které koncem listopadu stihlo jednání o rozpočtu **Evropské unie** na období 2014 až 2020, a vzhledem k prohlubující se krizi eurozóny uveřejníme v lednovém čísle analýzu situace evropského systému. Začneme tak dlouhodobou spoluprací s nezávislým socialistickým periodikem *Monthly Review*. || Přinášíme původní rozhovor s americkým, antikapitalisticky orientovaným básníkem **Joshuou Cloverem** a první český překlad jeho básně od Adama Borziče. || S přáním mnoha úspěchů v roce 2013 || Vaše redakce || redakce@socsol.cz

Předplatte si Solidaritu

- ☐ Roční předplatné časopisu *Solidarita* za 480,- Kč
☐ Půlroční předplatné časopisu *Solidarita* za 240,- Kč

Jméno:

Adresa:

Telefon:

Předplatné se objednává standardně na předplatitelském mailu předplatne@socsol.cz, následně převážně převodem na účet, ale je možné jej objednat i poštou. V takovém případě se peníze zasílají s tímto ústřížkem v obálce na adresu: Socialistická Solidarita, Poste restante, 160 41 Praha 6. V případě dotazů nebo problémů volejte na předplatitelskou linku 722 133 743.

Přidejte se k SocSol

- ☐ Chci více informací o SocSol a jejích aktivitách
☐ Chci se připojit ke skupině Socialistická Solidarita

Jméno:

Adresa:

Telefon:

E-mail:

Vyplněný ústřížek zašlete na adresu: Socialistická Solidarita, Poste restante, 160 41 Praha 6.

SPOLEČNĚ PROTI ŠKRTŮM A NEOLIBERALISMU

FILIP VIDIMSKÝ

V sobotu 17. listopadu se v Praze na Václavském náměstí sešlo kolem 25 tisíc lidí, tedy v tento den nejvíce od „sametové revoluce“. Účastníci vyjádřili nesouhlas se současnou politikou a dali najevo, že demokracie podle jejich názoru vypadá jinak.

DEMOKRACIE JINAK

Koalice odborů a občanských iniciativ Stop vládě použila novou formu protestu: před demonstrací byly na náměstí stany, u kterých mohli zájemci podepisovat petice nebo se informovat. K nejzajímavějším patřil stan Pražské školy alternativ, u kterého si v diskuzích bylo možné vyslechnout názory politologa Ondřeje Císaře nebo ekonomky Ilony Švihlíkové. Iniciativa Za svobodné vysoké školy potom uspořádala stanové debaty s prorektorem Univerzity Karlovy Stanislavem Štechem a s Jérémiem Bédard-Wienem, tiskovým mluvčím québecké studentské asociace, která stála v čele úspěšného hnutí proti zvyšování školného.¹ Jmenujme ještě stany ProAlt, Mladých sociálních demokratů, Ne Rasismu! a Eku- menické akademie.

Zmíněný dopolední program narušoval Zdeněk Ponert se svou Skutečnou demokracií (SKDE). V horní polovině náměstí společně se svými příznivci řečnil z ozvučené dodávky, a spolehlivě tak přehlušoval debaty u stanů. Na žádost pořadatelů byla dodávka otažena, avšak ani to nestačilo, protože se Ponert přesunul k Národnímu muzeu, kde měl nahlášenou vlastní demonstraci a u kterého měl již připravenou aparaturu. Při pauzách mezi projevy bylo slyšet různé chorály a obviňování odborů ze zaprodanosti vládě. Krom činnosti SKDE po celou dobu k žádnému narušení nedošlo. Vyznění demonstrace poškodili mediálně vděční, avšak málo početní členové Svazu mladých komunistů Československa, příznivci stalinismu.

„STOJÍ ZA VÁMI GLOBÁLNÍ REVOLUCE“

V jednu hodinu odpoledne začala hlavní část demonstrace – projevy. Předseda Českomoravské konfederace odborových svazů Jaroslav Zavadil promluvil o tom, že by si přál generální stávkou, zaměstnanci však mají příliš velký strach. Jérémi Bédard-Wien přednesl silný projev, popsal úspěch québeckého hnutí javorové jaro a represe, jimž muselo zdejší hnutí čelit. Zdůraznil nutnost solidarity mezi různými skupinami obyvatel a to, že musí přesahovat státní hranice.

„Řeknu svým soudruhům o úžasné solidaritě českých studentů a pracujících. [...] Cokoli uděláte, bude riskantní. Bude to těžké. Ale věřte mi, že za vámi stojí síla a solidarita globální revoluce,“ uzavřel. Václav Krása, předseda Národní rady osob se zdravotním postižením, promluvil o snaze Nečasova kabinetu rozdělit společnost na zdravé a nemocné, na chudé a bohaté. Ondřej Lánský, mluvčí iniciativy ProAlt, srovnal každodenní realitu před a po sametové revoluci – a našel mnohé podobnosti. Ekonomka Ilona Švihlíková poukázala na vysokou míru korupce a nutnost opatřovat si informace z alternativních zdrojů.

Všichni řečníci akcentovali nutnost větší občanské organizovanosti: samotné protesty nedokáží nic změnit. Taktéž byla z většiny projevů cítit potřeba systémové změny,

ne jen úprav parametrů ve stávajícím politicko-ekonomickém systému. Po celou dobu trvání projevů mnoho lidí obcházelo stany a snažilo se zjistit co nejvíce. U nejednoho stanu byla tlačenička a situaci dobře ilustruje případ stánku Socialistické Solidarity, kde nejenže se prodal rekordní počet výtisků Solidarity, ale rozebraly se také teoretické brožury.

DISENT: TOHLE JSME NECHTĚLI

V druhé části programu na Národní třídě vystoupili nejdříve disidenti a signatáři Charty 77. Petr Uhl, který byl politickým vězněm 9 let, uvedl, že lidé, již protestovali proti nespravedlnostem předlistopadového režimu, nebojovali za soudobé pořádky,

a ujistil, že roku 1989 o změnu směrem k dnešním poměrům nešlo. Neregulovanou ekonomiku a nezaměstnanost prý nikdo z odpůrců tehdejšího režimu nezamýšlel. Proti tomu Uhl zdůraznil nutnost posilovat toleranci a samosprávné prvky ve společnosti, varoval před antikomunismem a snahou řešit problémy pouze na národní úrovni. Spisovatelka Lenka Procházková zdůraznila neadekvátnost takzvaných církevních restitucí, které byly vládou prosazeny s pomocí hlasu poslance, nepravomocně odsouzeného za korupci. Romský aktivista Štefan Tišer, předseda Strany rovných příležitostí, vyzval přítomné, aby obdobně jako v listopadu 1989 bez ohledu na etnické, rasové a sociální rozdíly nasměrovali hněv správným směrem a bojovali společně proti vládě. Bohužel přímo během Tišerova projevu se ukázalo, jak palčivý jeho apel je – když mluvil o tom, že Romové chtějí práci, někteří demonstranti propukali v hurónský smích. Chceme věřit, že jich byla menšina, nicméně implicitní až explicitní projevy rasismu nelze ignorovat. Závěrem předsedkyně Odborového svazu zdravotnictví a sociální péče Dagmar Žitňáková vysvětlila důvody, které vedly její svaz k vyhlášení stávkové pohotovosti: v současnosti hrozí uzavření celé řady zdravotnických zařízení.

Celkově lze hodnotit demonstraci jako úspěšnou. Představila nový formát protestu s velkým množstvím alternativních informací. Účast byla velmi vysoká, uvážíme-li, že odbory neorganizovaly svozy. Shromáždění vévodil alegorický vůz, znázorňující nespravedlivou třídní strukturu dnešního systému, z dílny mladých umělců ze skupiny P. O. L. E. (fotografii vozu přinášíme v tomto čísle). Ač se tentýž den nepoměrně mnoho mediálního prostoru věnovalo několika násobně menším protestům proti komunistické radní Baborové, je jisté, že kouzlo antikomunismu nezadržitelně slábně. Díky tomu se stále více daří dát sametové revoluci původní obsah a stále více lidí si uvědomuje, že demokracie vypadá jinak.

Projevy řečníků z demonstrace „Demokracie vypadá jinak“ na Václavském náměstí a na Národní třídě jsou k dispozici na www.stopvlade.cz

✉ filip.vidimsky@socsol.cz

¹ O hnutí québeckých studentů jsme psali opakovaně; v minulém čísle Solidarity vyšel rozhovor s Jérémiem Bédard-Wienem, „Za úspěchem hledej organizaci“ (nyní i na www.socsol.cz).

JÉRÉMIE BEDARD-WIEN

mluvčí studentské asociace ASSÉ

” My všichni čelíme stejným útokům. Všude vlna privatizace unáší naše právo na vzdělání, právo na bezplatné a kvalitní veřejné služby, naše právo na důstojný život. Abychom se proti tomu mohli organizovat, musíme chodit na své školy, na pracoviště, do továren. Ale nesmíme každý bojovat jen svůj vlastní boj. A na mezinárodní úrovni si nemůžeme dovolit luxus nacionalismu. – Dnešní demonstrace je impozantní ukázka síly. Je úžasné vidět vás tu všechny překypovat zlostí. Ale musíme jít dál. Pokud tato nečestná vláda neodpoví, budete se muset připravit na další akci. V Québecu jsme se rozhodli jít do studentské generální stávky. Cokoli uděláte bude riskantní. Bude to těžké. Ale věřte mi, že za vámi stojí síla a solidarita globální revoluce.

PETR UHL

signatář Charty 77

” Jsem tady proto, abych vás ujistil, zvláště ty z vás, kteří nebyli v roce 1989 ještě dospělí či aktivní, že v listopadu a v prosinci 1989 jsme dnešní poměry nechtěli. Nechtěli jsme neregulovanou ekonomiku. Nechtěli jsme policii a justici chránící pachatele hospodářské a majetkové trestné činnosti, jedno z největších zel minulých let. Nechtěli jsme ani nezaměstnanost, ale ani majetkové restituce. A už vůbec jsme nechtěli nekontrolovatelnou státní a obecní správu, zprivatizované zdravotnictví, placené vysoké školy nebo ochuzování těch nejchudších. Nechtěli jsme dnešní rozkrádání a tunelování, ono pokoutní a netransparentní vyvádění a odkloňování peněz z veřejného sektoru do privátní sféry. Občanské fórum nedokázalo posunu doprava zabránit, v tom je jeho odpovědnost, a chcete-li, i politická vina každého z nás.

LENKA PROCHÁZKOVÁ

signatářka Charty 77

” Před 23 lety jsme tady v této ulici otevřeli novou kapitolu českých dějin, když jsme hlasitě křičeli po demokracii a spravedlivém společenství svobodných lidí. Dnes je zřejmé, že musíme křičet znovu, protože cítíme, že z našeho snu zbyla jen etiketa na prázdné láhvi. Společnost už je zase rozdělená na vládnoucí a rukojmí čili občany. Vládnoucí dnes slaví, MY občané pořádáme protestní demonstrace. Na této dnešní panuje skvělá atmosféra, ve které cítím společnou dobrou vůli vrátit se ke skutečné demokracii.

JITKA ŠVANDRLÍKOVÁ

účastnice demonstrace

” Kvůli komu máme lidi v produktivním věku bez práce, nebo ty šťastnější v práci, ale s obavami ze ztráty zaměstnání? Proč vláda nezajistí levné bydlení místo toho, aby rodiny byly nepřímo posílány do předražených ubytoven, ve kterých pak musejí platit více, než kolik činí běžný nájem? Vládnou nám dnes lidé, kteří vystudovali zadarmo. Proč tedy teď chtějí zavádět školné a tím znemožnit studium nadaným studentům, kteří mají slabé ekonomické zázemí? Jakým právem chce vláda takto rozhodovat o životě druhých? Třeba zrovna Vy nebo Váš známý jste ještě nedávno stáli na vlastních nohou a říkali si „mně se to stát nemůže“. A stalo se. Přišli jste o zaměstnání nebo o bydlení, jste závislí na sociálních dávkách. Musíme se tomu postavit.

ONDŘEJ LÁNSKÝ

mluvčí Iniciativy ProAlt

” Tato demonstrace chce nahlas říci: Demokracie není sen; demokracie je skutečným podílem všech na moci; demokracie není jednou provždy dokončeným projektem, ale spíše nekonečným úkolem, který leží před námi všemi. Lidé se musí organizovat sami a dobrovolně. Pamatujme si, že to za nás nikdo neudělá. Doma, v práci, mezi přáteli, tam a na mnoha jiných místech je potřeba si neustále uvědomovat, že my – lid – jsme zdrojem moci společnosti.

VEŘEJNÁ SLUŽBA KONČÍ – DŮVOD K OSLAVĚ I OSTRAŽITOSTI

ŠTĚPÁN LOHR

Přelomový nálezk Ústavního soudu z 27. listopadu ruší mimo jiné jeden z klíčových pilířů sociální reformy Nečasovy vlády – nezaměstnaní, kteří odmítnou vykonávat veřejnou službu, již nebudou vyřazováni z evidence uchazečů o zaměstnání úřadu práce. Nepřijdou tak o podporu v nezaměstnanosti, respektive o dávky v hmotné nouzi.

V praxi to znamená, že nikdo již nesmí být k výkonu veřejné služby nucen, a tak alespoň ve své současné podobě veřejná služba končí. Ústavní soud potvrdil dlouhodobé stanovisko opozice, ombudsmana, ProAlt a kampaně Stop sociální reformě,¹ podle kterého institut veřejné služby podrobuje občany režimu nucených prací a porušuje jejich základní lidská práva. Toto rozhodnutí lze chápat jako cenné vítězství, rozhodně však ne jako vítězství definitivní.

Podle prvních reakcí ministryně práce a sociálních věcí Müllerové a premiéra Nečase se zdá, že se vláda tohoto nástroje, který nutí nezaměstnané pracovat zadarmo, jen tak nevzdá. Ministerstvo práce i po vyřčení onoho nálezu ÚS hodlalo nezaměstnané na veřejnou službu dále posílat a beze zbytku tím uplatňovat ustanovení, že tento nálezk vstupuje v platnost až dnem vyhlášení

v nové sbírce zákonů. Ačkoli tento postup zřejmě formálně není protizákonný, je přinejmenším nemorální. Vláda a ministryně Müllerová tak chtěli dalších několik týdnů pokračovat v praxi, která podle ÚS mj. porušuje Základní listinu práv a svobod. Na mysl se vkrádá hypotetická otázka, zda by se někdy v budoucnu nemohlo stát, že vláda navrhne a sněmovna schválí zákon, který např. umožní mučení vězňů, a přestože ÚS zákon následně zruší, bude se mučit dále až do vydání nové sbírky zákonů.

Dalším důvodem, proč můžeme toto vítězství slavit pouze opatrně, jsou náznaky, že vláda a poslanci vládní koalice již zřejmě pracují na nové podobě veřejné služby – takové, která by za určitých okolností mohla u ÚS uspět. V tuto chvíli je tedy na místě zpochybňovat celkovou rétoriku boje proti údajným „zneužíváním“ sociálních dávek, která poskytovala legitimizaci veřejné služby a která pouze zakrývá neschopnost a neochotu vlády čelit rostoucí nezaměstnanosti a dalším závažným sociálním problémům. Dále nesmíme zapomenout, že druhá,

neméně ponižující součást vládní sociální reformy, zůstává – tzv. docházka nezaměstnaných, známější pod zkratkou DONEZ.

V souvislosti s nálezem ÚS zároveň vyvstala otázka po možném odškodnění lidí, které veřejná služba postihla – ať už těch, kteří museli až 20 hodin týdně pracovat bez nároku na odměnu, či těch, kteří veřejnou službu odmítli, a proto přišli o sociální dávky. Názkor většiny právních expertů se však shoduje na tom, že výrok ÚS není retroaktivní, tedy nezakládá nárok na odškodnění. V tuto chvíli je tak jedinou možnou nápravou pouze navrácení lidí, sankčně vyřazených kvůli veřejné službě, zpět do evidence úřadu práce. To je však dost málo vzhledem k tomu, že se veřejná služba nejcitelněji dotkla zejména těch nejchudších, kteří byli kvůli výpadku svého často jediného zdroje příjmu nuceni se zadlužit, čímž se propadli v dluhové spirále ještě podstatně hlouběji. To, že byl mechanismus, který je do této existenční krize dovedl, protiústavní, lichváře příliš zajímat nebude.

✉ stepan.lohr@socsol.cz

¹ V listopadové Solidaritě vyšel článek socioložky Lindy Sokačové „Drábkův odkaz: nucené práce, sociální karty, cenzura atd.“ – dostupný na www.socsol.cz – který je rekapitulací působení Jaromíra Drábka na ministerstvu práce a sociálních věcí.

Iniciativa pro kritiku reformy a na podporu alternativ ProAlt adresovala bezprostředně po verdiktu Ústavního soudu ve věci nucených prací dopis premiérovi, v němž pokládá tři otázky, které vybíráme.

- 1) Kolik občanů ČR bylo ministerstvem práce a sociálních věcí k dnešnímu datu nuceným pracím podrobeno?
- 2) Jaké kroky Vaše vláda podnikne k jejich odškodnění, jakož i k odškodnění těch, jejichž práva byla krácena, protože se odmítli tomuto protiústavnímu režimu Vaší vlády podrobit?
- 3) Jaké další personální a politické kroky vyvodíte ze skutečnosti, že vláda ČR pod Vaším vedením systematicky a dlouhodobě porušuje mezinárodní úmluvy o lidských a občanských právech a upírá základní lidská práva významné části svých občanů?

STOP SOCIÁLNÍ REFORMĚ

Kampaň Stop sociální reformě iniciativy ProAlt ukazuje to, o čem ministr Drábek a celá vládní koalice mlčí. A to jsou skutečné, často negativní dopady na lidi v ČR. Veřejná služba nepomáhá nezaměstnaným vracet se zpět na pracovní trh, ale naopak je ve stavu nezaměstnanosti udržuje a nutí pracovat zadarmo pro obce a jiné subjekty. Systém DONEZ má sloužit jako nástroj pro potírání nelegálního zaměstnávání a jako rozšířené místo výkonu služeb Úřadu práce ČR. Kolik Vám ale na poště najdou volných pracovních míst? Kolik času Vám věnuje zaměstnanec či zaměstnankyně pošty

pro pomoc s hledáním nového zaměstnání? A kolik vlastně pošta inkasovala za systém DONEZ? Česká pošta vydělává podobně jako Česká spořitelna na provozování sKaret. Tolik propagovaný jeden výběr z bankomatu zdarma je doprovázen dlouhým sazebníkem ostatních služeb. Spíš než o zlepšení sociálních služeb a sociální pomoci jde o privatizaci veřejných služeb, přitahování zisku soukromým společnostem a hledání hlavního viníka tam, kde není – ve válce proti tzv. zneužívání sociálních dávek, které představuje zástupný problém.

www.stopsocialnireforme.cz
www.proalt.cz

Napište nám!

E-mail: info@stopsocialnireforme.cz
Twitter: <https://twitter.com/StopSocReforme>
Poštovní spojení: PO Box 124, Jindřišská 909/14, PSČ 111 21 Praha 1

STUDENTI SE SEZNAMOVALI S ROMSKOU KULTUROU

KAREL CHLOUBA

„Veškeré rozdíly mezi námi spočívají v tom, že my u hymny tancujeme,“ řekl frontman romské kapely Bengashow na koncertě, který uzavíral již druhý ročník Romského týdne, pořádaného Pražskou univerzitní skupinou Amnesty International. Měl pravdu – mnohdy jsou velké spory požárem, který zažehlo zcela banální kulturní neporozumění.

Záměrem celého týdne bylo seznámit studentky a studenty s romskou kulturou, aby právě k takovým nedorozuměním nedocházelo, případně aby byla snadněji překonávána.

SEGREGOVANÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Jeden z častých případů osvětlil návštěvníkům na debatě o inkluzivním vzdělávání romista David Tišer. Dozvěděli jsme se, že v romských rodinách není zvykem děkovat, při některých příležitostech je to dokonce vnímáno jako nevhodné. Ve škole jsou děti považovány za neslušné, protože o tom učitelé nevědí, a to pro ně může být frustrující.

Hlavním tématem debaty však byly problémy související s umisťováním romských dětí do praktických škol, které jsme popsali

v minulém čísle Solidarity¹.

Vedle toho se návštěvníci týdne mohli naučit něco o základech a zajímavostech romštiny, zhlédnout výstavu komiksu „Keva“, přijít na happening upozorňující na problematiku inkluze ve vzdělávání před MŠMT a mnoho dalšího.

MÉDIA A RASISMUS

Druhá velká debata týdne se zaměřila na téma obraz Romů v médiích. Hosté, mezi kterými byla například Saša Uhlová (Deník Referendum) nebo Patrik Banga (iDNES), diskutovali zejména o odpovědnosti médií za pravdivost publikovaných informací a o mediální etice. Mediálních kachen typu „pokladník

romské strany zmizel i s penězi“ neustále přibývá, ba co víc, i když se později zjistí, že šlo o fikci, novinám se to vyplatí.

V té souvislosti padl na debatě návrh na zřízení obdoby Rady po rozhlasové a televizní vysílání, která by nebyla bezzubá jako etická komise a které by se média zodpovídala. Jiným návrhem bylo, aby byli žurnalisté více vedeni k citlivosti na etnickou problematiku. Problémem ale zůstává, že korektnost autora spíše snižuje než zvyšuje jeho cenu na trhu.

Pokud vás mrzí, že jste se nezúčastnili, stačí jen sledovat stránky Pražské univerzitní skupiny Amnesty International, kde budou vyvěšeny videozáznamy. Další ročník Romského týdne plánují pořadatelé udělat ještě zajímavější.

¹ Článek „České vzdělávání dostupné“ je na www.socsol.cz

✉ karel.chlouba@socsol.cz

„Až se svět ohlédne za naším stoletím, bude plakat. Ne proto, že bylo zaplaveno krutostí, ale proto, že dobří lidé mlčeli.“

-Martin Luther King-

Jsmo hluboce znepokojeni kauzou ostravského Přednádraží a současným katastrofálním stavem, do kterého byli tamější obyvatelé do značné míry vpraveni liknavostí odpovědných orgánů státu a obce.

Vyzýváme tedy celou naši politickou reprezentaci, jmenovitě pak primátora města Ostravy Petra Kajnara, ministra pro místní rozvoj Kamila Jankovského a ministra práce a sociálních věcí Jaromíra Drábka, aby se urychleně zasadili o důstojné a přijatelné řešení situace.

Jako takové shledáváme uvedení domů v Přednádraží do obyvatelného stavu, a to zejména opravou kanalizace, jejímž spolují-

telem je město Ostrava a za jeho stav tedy zodpovídá, a dále opětovným spuštěním dodávek pitné vody a elektřiny. Zároveň s tím je potřeba, aby město Ostrava přestalo vyvíjet nátlak na majitele objektu a jeho nájemníky s cílem kompletního vyprázdnění budov.

Druhou možností je zajištění přiměřeného bydlení dle mezinárodních standardů, zejména s ohledem na dostatek prostoru, dostupnost, umístění a přístup k základním službám pro všechny obyvatele Přednádraží. V žádném případě se nesmí stát, aby kdokoli z obyvatel Přednádraží zůstal v důsledku vystěhování bez domova, nebo aby byly kterékoli rodině

v důsledku vystěhování odebrány děti ze sociálních důvodů, což ostatně odporuje Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod.

Vyzýváme politiky, aby jednali v zájmu poškozených obyvatel Přednádraží a nebylo tak dopuštěno ostudné a nehumánní zacházení.

Žádáme, aby byli obyvatelé Přednádraží bráni jako partneři v procesu řešení celé situace. Nepřipustíme, aby bylo rozhodováno o nich bez nich.

www.sosprednadrazi.cz

Kauze ostravského Přednádraží jsme se věnovali v zářijové, říjnové a listopadové Solidaritě a další vývoj sledujeme. Články „Přednádraží: Lidé bez ceny“, „Přednádraží musí žít“ a „Přednádraží – segregáčnický kšeft“ jsou k dispozici na webových stránkách Socialistické Solidarity.

ŠTRAJK SLOVENSKÝCH UČITEĽOV

MEGY KORÁBOVÁ

Od pondelka 26. novembra 2012 vyhlásil slovenský Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy (OZPŠaV) časovo neobmedzený štrajk pracovníkov školstva. Okrem zvýšenia tarifných plátov o 10% od roku 2013 školské odbory požadujú aj systémové zmeny vo financovaní školstva, najmä postupné zvyšovanie podielu HDP určeného pre školstvo až na úroveň porovnateľnú s ostatnými štátmi EÚ. O situácii pár dní po začiatku štrajku sme informovali na webovej stránke Socialistickej Solidarity. Teraz prinášame aktualizovanú verziu článku s prihladením na nedávny vývoj.

SLOVENSKÉ ŠKOLSTVO A UČITEĽSKÝ ŠTRAJK

Vyhláseniu štrajku predchádzal výstražný jednodňový štrajk 13. septembra. V pondelok 26. novembra, v deň začiatku neobmedzeného štrajku, zostalo zatvorených vyše 70% základných a vyše 60% stredných škôl, pričom vo väčších mestách sa uskutočnili protestné zhromaždenia. V Bratislave demonštrovalo asi 4000 ľudí. Predseda OZPŠaV Pavel Ondek sa vyjadroval, že „štrajk môže trvať deň, mesiac aj viac“, podľa toho, kedy vláda pristúpi na požiadavky odborov. Už v stredu 28. novembra večer sa však OZPŠaV rozhodol štrajk prerušiť. Kedy a či vôbec bude štrajk obnovený je v súčasnosti neisté, rokovania medzi odborami a vládou naďalej prebiehajú.

Učiteľia štrajkom reagujú na dlhodobý problém. Školstvo na Slovensku je výrazne podfinancované už 23 rokov. Nástupný plat slovenského učiteľa (v hrubom na ZŠ približne 500 €, čiže asi 12 500 Kč) je biedny nie len v porovnaní s väčšinou krajín OECD (horšie sú na tom už len Poľsko a Maďarsko), ale dokonca aj v porovnaní s ČR. V pomere výdajov na školstvo k celkovým štátnym výdajom sa Slovensko takisto umiestňuje na chvoste medzinárodného rebríčka. Výsledkom je v mnohých ohľadoch katastrofálna situácia, pričom problémom nie je len nedostatočné ohodnotenie práce učiteľov, ale aj chýbajúce materiálne vybavenie, či nezvládnutá integrácia rómskych žiakov do škôl. Legitimita požiadaviek učiteľov je teda z každého hľadiska nespochybniteľná.

Školské odbory svoje požiadavky prezentujú už od septembra, a napriek mnohým rokovaniam, ktoré štrajku predchádzali, k dohode medzi vládou a odborármi zatiaľ nedošlo. Vláda učiteľom ponúkla zvýšenie

o 5% do normatívov, pričom v priebehu rokovania pristúpila na 5-percentné zvýšenie tarifných plátov (zvyšovanie tarifných plátov je pre učiteľov výhodnejšie, pretože sa tak zmenia priamo ich tabuľkové platy, pričom pri normatívoch sa navýši množstvo prostriedkov, ktoré školy dostanú, peniaze sa teda v konečnom dôsledku na platy použiť nemusia). Školské odbory napriek prerušeniu štrajku naďalej trvajú na svojej požiadavke 10-percentného zvýšenia.

ARGUMENTY VLÁDY

Minister financií Peter Kažimír tvrdí, že v rozpočte pre ďalšie zvyšovanie plátov prostriedky jednoducho nie sú, a 5-percentné zvýšenie je na hranici možnosti. Navyše si učelia pre štrajk podľa vlády zvolili zlý čas, pretože šetriť musí celá Európa, a učelia by mali byť vlastne radi, že sa im platy ešte neznižujú, tak ako sa to deje niektorým ich zahraničným kolegom.

Skutočný dôvod, prečo vláda odmieta pristúpiť na požiadavky odborov však nie je nedostatok peňazí. Ako na to okrem samotných učiteľov poukazuje aj opozícia, peniaze v rozpočte sú (premiér Fico plánuje napríklad „zoštátniť“ zdravotné poisťovne tým, že ich od súkromných vlastníkov odkúpi). Vládni predstavitelia sú si dobre vedomí, že úspech učiteľského štrajku by mohol motivovať k boju za zlepšenie podmienok ostatných nespokojných (nielen) štátnych zamestnancov, ktorých na Slovensku rozhodne nie je málo. Vyhovaraním sa na nedostatok prostriedkov vláda len zakrýva svoj strach z dôsledkov, ktoré by prípadný úspešný štrajk mohol mať.

Neobstojí ani argument o zlom načasovaní štrajku. Volanie učiteľov po zlepšení stavu slovenského školstva je počuť už od roku 1989, a v dôsledku nečinnosti vlád situácia dospela až do súčasného kritického stavu. Je ťažké si predstaviť, kedy by podľa vládnych predstaviteľov nastal ten „správny čas“ na splnenie požiadaviek učiteľov. Investícia do školstva je dlhodobá, a rýchlo sa striedajúcim vládnym garnitúram politické body neprinesie, naklonení jej teda nikdy neboli a zrejme

ani nebudú. Nevzdelaná a lacná pracovná sila naopak vyhovuje zahraničným investorom, ktorí pomáhajú na papieri zvyšovať ekonomický výkon Slovenska. Správny čas na podporu školstva s najväčšou pravdepodobnosťou teda nebude nikdy.

Súčasná ekonomická kríza navyše nie je len obdobím šetrenia a škrtov, ako to prezentujú politici, ale aj obdobím stupňujúceho sa odporu voči nim. Slovenskí učelia si na svoj štrajk vybrali ten najlepší čas – čas, keď sa ich protest môže stať súčasťou celoeurópskeho hnutia proti úsporným opatreniam a znižovaniu životnej úrovne pracujúcich.

Zatiaľ čo vláda Roberta Fica, ktorá sa označuje za „sociálne-demokratickú“, paradoxne odôvodňuje svoj odmietavý postoj k požiadavkám učiteľov neoliberalnými argumentmi o nutnosti šetriť, pravicová opozícia sa o štrajku vyjadruje pozitívne. „Solidaritu“ učiteľom vyslovila napríklad SDKÚ, donedávna najsilnejšia strana slovenskej pravice, a podobne sa vyjadrili aj ostatné opozičné pravicové strany. Netreba zdôrazňovať, že za ich vlády by sa učelia splnenia svojich požiadaviek nedočkali ani omylom. Ich povzbudzujúca rétorika smerom k učiteľom je teda len výnimočne pokryteckou formou predvolebnej kampane.

Z vyššie uvedeného je jasné, že učelia na politickej scéne spojenca zrejme nenájdu. Iné je to však s podporou verejnosti. Pri podobných situáciách sa v minulosti vláda vždy mohla spoliehať na jej prirodzený odpor k požiadavkám odborov. Kvôli neudržateľnej situácii v školstve je však v tomto prípade omnoho ťažšie štrajk odbiť floskulou o „vydieraní štátu“. Podľa posledných prieskumov je verejnosť štrajku mierne naklonená (takmer 53% so štrajkom súhlasí oproti takmer 45%, ktorí nesúhlasia). Učiteľov sa okrem študentov symbolicky zastali zdravotnícki pracovníci, svoju podporu vyjadrili aj zamestnanci Slovenskej akadémie vied a bratislavského Volkswagenu. Boj slovenských učiteľov si teda postupne získava na slovenské pomery mimoriadnu podporu širokej verejnosti.

PRERUŠENIE ŠTRAJKU A NÁSLEDNÝ VÝVOJ

O to prekvapivejšie bolo prerušenie štrajku zo strany odborov iba tri dni po jeho začiatku. Odbory síce tvrdia, že ak vláda neustúpi, sú pripravení so štrajkom pokračovať, je však otázne, nakoľko sa na ich vyhlásenia s prihladením na doterajší vývoj možno spoľahnúť. Onedlho rozhodnutie o prerušení štrajku odôvodnil tým, že vláda súhlasila s ďalšími rokovaniaми, a „rokovat“ nemôže pod tlakom“. Ide samozrejme o nezmyselný argument: rokovania cieľom štrajku neboli, prebiehali už niekoľko týždňov, a práve ich neúspech viedol k jeho vyhláseniu. Tlak, ktorý neobmedzený štrajk na vládu vyvolával, bol hlavnou zbraňou učiteľov. Odborári ich svojím rozhodnutím o túto zbraň obrali, a zbytočne dali vláde priestor a čas na manévrovanie.

Ako ďalší dôvod prerušenia štrajku odbory uviedli, že počet škôl, ktoré sa do štrajku zapájali, postupne klesal. To však v žiadnom prípade nie je dôkaz klesajúcej podpory učiteľov štrajku, ani dôvod na jeho prerušenie. Mnohí učitelia od začiatku vedeli, že si nebudú môcť dovoliť štrajkovať viac ako jeden alebo dva dni, pretože za preštrajkované dni nedostávajú výplatu, napriek tomu však so štrajkom sympatizovali. Učitelia boli bezpochyby pod veľkým tlakom štrajk ukončiť a mnohí z nich mu podľahli, úlohou odborov však malo byť učiteľov podporiť, a nie ich od štrajku ešte viac odradiť. Rozhodnutie OZPŠaV bolo obrovským sklamaním pre učiteľov aj ich sympatizantov, a vyvolalo pochybnosti o tom, na koho strane vlastne odbory stoja (v rovnakom čase vyšlo najavo aj politické prepojenie Ondeka so stranou Smer).

Učitelia po celom Slovensku sa však nevzdávajú. Verejne vyjadrili znechutenie a sklamanie z prerušenia štrajku, mnohí

▲ Protestný míting v Košiciach 26. 11. (zdroj: www.ozpsav.sk)

hovorili o zrade a zvažovali vystúpenie z odborov. Niekoľko bratislavských škôl odmietlo štrajk ukončiť, a vo štvrtok v ňom pokračovali na vlastnú päsť. Bratislavskí študenti si svojpomocne pred svojimi školami zorganizovali protestné zhromaždenia, a v piatok ráno spoločne s učiteľmi protestovali pred Úradom vlády. Aj počas ďalšieho týždňa sa stále stúpajúci počet škôl plánuje zapájať do protestov, či najnovšie do štafetového štrajku, tento krát však bez organizácie podpory odborov.

Dopady týchto aktivít sa s celoštátnym štrajkom určite porovnávajú nedajú, učitelia aj študenti nimi však dokazujú, že sú si vedomí svojich záujmov aj v konfrontácii s nevládou odborov, a sú pripravení za ne bojovať. Sklamanie z prístupu odborov je zároveň výnimočnou príležitosťou uvedomiť

si a využiť vlastný potenciál, bez ohľadu na to, aký bude výsledok.

Učitelia, vláda aj odbory sa ocitli vo výnimočnej situácii, v ktorej ide o oveľa viac ako len o platy, bez ohľadu na to, či odbory dodržia svoje sľuby a štrajk obnovia, alebo budú učitelia nútení bojovať sami za seba. Prípadný úspech štrajku by v slovenskom prostredí vytvoril nevídaný precedens. Vyslal by ostatným pracujúcim signál, že spoločný postup a neústupčivosť v požiadavkách dokáže priniesť výsledky, a pomohol by zvýšiť ich sebavedomie organizovať sa a požadovať pracovné podmienky, ktoré si zaslúžia. Súčasná situácia je dôkazom, že napriek svojej rétorike vláda na strane ľudí nestojí, inú možnosť teda nemajú.

✉ meggy.korabova@socsol.cz

STANOVISKO SOLIDARITY K ŠTRAJKU

„Lepšie školstvo nie je otázkou principiálnej uskutočniteľnosti. Je to otázka politickej vôle. Preto podporujeme štrajk slovenského Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy.“ Vybíráme ze vzkazu iniciatívy Za svobodné vysoké školy slovenským učiteľom.

Podporujeme všetky požiadavky štrajkujúcich, pretože všetky sú návrhmi reálnych a uskutočniteľných opatrení. Paradoxne v čase krízy existuje málo lepších návrhov, než investovanie do budúcnosti, teda investovanie do školstva. A aj v čase krízy platí, že podfinancované školstvo je hanebnou ukážkou skutočného záujmu spoločnosti na jej budúcom vývoji.

Vyzývame na podporu tohto štrajku aj iné organizácie, ktoré zdanlivo nemajú s učiteľmi nič spoločného. Prí-

kladom nech nám sú pracovníci bratislavskej automobilky Volkswagen alebo zdravotníci, ktorí pred rokom bojovali o dôstojnejšie podmienky pre svoju profesiu. Pointa kolektívneho zápasu za presadenie svojich požiadaviek je v zjednocovaní sa, v uvedomovaní si našej vzájomnej previazanosti a v chápaní skutočnosti, že záujmy druhých sú aj záujmy naše.

Či bude štrajk trvať dni, týždne alebo mesiace, vnímame tento štrajk ako bez-

precedentnú demonštráciu sily sociálneho hnutia v stredoeurópskom regióne. Sme hrdí na to, že slovenskí učitelia sa odvážili k tomuto radikálnemu kroku. Máme pre vás jednu dôležitú správu: tvoríte základy nového spoločenského étosu, v ktorom biť sa za svoju dôstojnosť nie je hanbou, ale zvrchovaným právom. Nevzdávajte sa, dotiahnite svoj boj do úspešného konca!

Celý text na:

www.zasvobodnevysokeskoly.cz

LESK A BÍDA EVROPSKÉHO DNE AKCÍ

JAKUB HORŇÁČEK

Evropský den akcí, stávek a demonstrací proti škrtům a hospodářským politikám vlád zemí Evropské unie, svolaný Evropskou odborovou centrálou ETUC, představuje kvalitativní skok co se týče akceschopnosti evropských odborů. Doteď si ETUC nedovolila svolat celoevropský protest artikulovaný v jednotlivých zemích, ale omezovala se na pořádání „celoevropských“ demonstrací v Bruselu či ve městech, kde zrovna momentálně zasedala Evropská rada či Rada ministrů financí EU.

Pokud srovnáme evropský den akcí proti škrtům s předchozími bruselskými a jinými demonstracemi – kam většinu účastníků dodávaly místní odborové svazy a jimž „evropský“ rozměr propůjčovala účast více či méně početné delegace odborových funkcionářů z ostatních zemí – musíme určitý posun konstatovat.

NEJEDNOTNÝ POSTUP

Kvalitativní skok „14N“, jak byl na základě španělského úzu přejmenován Evropský den akcí a stávek, ukázal veškeré otevřené rozpory a rozkoly v evropském odborovém hnutí. Na jedné straně si odborové centrály a nejvyšší špičky ETUC začínají uvědomovat nutnost koordinované akce na evropské úrovni, na druhé straně velice odlišná intenzita protestů a stávek v dílčích zemích představuje zásadní mez účinnosti celoevropské mobilizace pracujících.

Podíváme-li se na průběh 14N v jednotlivých zemích, je právě tento diferenciál intenzity zásadním rysem i výsledkem právě proběhlé celoevropské mobilizace. V EU bylo možné zaznamenat tři typy intenzit nebo úrovní mobilizace. Do první kategorie spadá Španělsko a Portugalsko, kde proběhly úspěšné celodenní generální stávky a masové demonstrace, které ochromily chod hospodářství i státního aparátu. Do druhé kategorie patří země jako Francie, Belgie, Itálie a Řecko, kde proběhly početné demonstrace a v případě Řecka a Itálie i několikahodinové stávky s omezeným dosahem. Ve většině zemí EU i eurozóny, které zařazujeme do třetí skupiny, však proběhly jen mírné protesty v rozsahu několika stovek či tisíců demonstrantů.

Rozdíl intenzity protestů umožnil konzervativnímu a reakcionářskému tisku věrohodně interpretovat 14N jako stávku zemí jižní Evropy, oněch nenažraných „PIGS“¹, jež chtějí žít na úkor dělníků v severní Evropě. Současně ETUC ukázal veškerou svoji slabost, spočívající v tom, že se nejedná o Evropskou odborovou centrálu, ale o platformu odborů z jednotlivých zemí, která nemá možnost nařídit či zorganizovat mobilizace v evrop-

ských zemích – na místo toho je naprosto závislá na modu operandi², který si zvolí vedení dané členské centrály na národní úrovni. Vedení ETUC tudíž musí držet v jednotné evropské platformě jak centrály, které fakticky nevyvinuly žádnou aktivitu k evropskému dni mobilizace, tak ty, které zorganizovaly celodenní generální stávku.

Nicméně důvody těchto zásadních diskontinuit nepadají jen na bedra vedení Evropské odborové centrály. Je nesmírně těžké organizovat evropskou mobilizaci v situaci, kdy většina odborových funkcionářů vidí jádro své aktivity ve vyjednávání o mzdových podmínkách ve firmách a v aktivitě, která nepřesahuje rámec více či méně formálních tripartit na národních úrovni. Těch

tripartit, které však změnou způsobu tvorby hospodářské politiky na evropské úrovni přezívají jen v myslích odborových funkcionářů.

Smrt tripartit si uvědomují hráči na druhé straně barikády – zaměstnavatelské svazy. Ty stále více volají – dokonce i v Evropě – po tvorbě nových způsobů konzultací a deliberativních orgánů hospodářské politiky na evropské úrovni. Projekty zaměstnavatelských svazů nové hospodářské „governance“³ na evropské úrovni by chtěly vytvořit orgány, které by nebyly jen sumou jednotlivých národních vlád – ty mají jen omezenou demokratickou zodpovědnost – a které by mohly přímo jednat a vyjednávat s hlavními evropskými hospodářskými subjekty. Tyto projekty tak chtějí snížit nejistotu, transakční náklady a nepředvídatelnost, jimiž se vyznačuje současný proces rozhodování v Radě Evropy, a současně ponechat silný rys oligar-

chie a demokratické nezodpovědnosti současných evropských orgánů.

Evropským odborům tak chybí byť jen mlhavá odpověď na tyto projekty i na současnou hospodářskou governance EU, která se vyznačuje zdůrazněním (a ústavním zakotvením) vyrovnaných rozpočtů, demokraticky nekontrolovanou a nezodpovídající se Evropskou centrální bankou a nadhodnoceného vlivu finančních institucí a ratingových agentur na určení hospodářských politik.

HANA NA MEZINÁRODNÍ SOLIDARITU

Jednotlivé obsahy, vyjádřené protesty a stávkami 14. listopadu, taktéž zůstaly národně zakotveny. V krizi nejvíce postižených zemí se vyšlo do ulic nebo se odmítlo pracovat na protest vůči restriktivní fiskální politice jednotlivých národních vlád. V zemích, kde proběhly jen méně intenzivní protesty, pak byl spatřen jeden ze starých příznaků, který obchází Evropu: mezinárodní solidarita s pracujícími té či oné země.

Vzhledem k charakteru mobilizace jsou obě kategorie nedostatečné. Samozřejmě každý celoevropský protest musí dokázat skloubit jak celoevropské obsahy, tak požadavky vyjádřené na místní a národní úrovni. Jedná se tudíž o velice křehký mix, který se v případě 14N zvrhl směrem k národní tematice, a tudíž jednotlivé mobilizace nebyly příliš odlišné od již proběhlých akcí, vyhlášených pouze na národní úrovni.

Avšak pojetí Evropského dne akcí jako vyjádření mezinárodní solidarity s kýmkoli evropskou mobilizací naprosto zabil. Samozřejmě: mezinárodní solidarita je vznešená vášeň, charitativní sentiment a patří do historického repertoáru odborového hnutí i celé levice. V situaci tak hluboké ekonomické integrace, v jaké se nachází eurozóna, má mezinárodní solidarita jednu zásadní vadu: je stejně nesmyslná, jako by mohlo být vyjádření mezinárodní solidarity kovářů v Mladé Boleslavi s hutníky v Ostravě. Mezinárodní solidarita má být samozřejmostí, sama o sobě nestačí, pokud nic nenásleduje. Pojetí protestu jako pouhého vyjádření mezinárodní solidarity jasně ukazuje ideovou dezorientaci, ve které se nachází evropské odborové hnutí. V současnosti je nutné postavit celoevropské mobilizace na úplně jiných základech,

1 Zkratka pro Portugalsko, Itálii, Řecko a Španělsko (PIGS) je zneužívána v anglickém významu slova „pigs“ – prasata.

2 Modus operandi – charakteristický způsob, styl nebo postup činnosti.

3 Governance – vládnutí.

je třeba usilovat o vytvoření demokratických procesů, které budou určovat hospodářskou politiku na evropské úrovni. Je nutné odmítnout současný stav, kdy o směřování hospodářské politiky rozhoduje Evropská centrální banka, která nepodléhá žádné demokratické kontrole, a Rada Evropa, složená z premiérů, premiérek a kancléřek, neboť obě tyto instituce jsou výrazem koaličních dohod na národní úrovni. Současně je potřeba nalézt odpověď na projekty transformace této governance, jež přicházejí ze strany evrop-

ských zaměstnavatelských svazů.

Právě snaha o tuto transformaci může překonat diferenciál intenzity akcí – některé rozdílly se ukázaly v celé nádhře právě 14. listopadu – jenž je do určité míry výrazem diferenciálu organizovanosti a sociálních podmínek v jednotlivých zemích eurozóny a EU. Nicméně současná demokraticky se nezodpovídající a oligarchická hospodářská governance se týká všech evropských pracujících více méně stejně, bez ohledu na konkrétní ekonomický stav, v němž se nachází

jejich země. Vytvoření tohoto pole může být současně silným impulzem k tomu, aby se ETUC stal opravdovou Evropskou odborovou centrálou, a ne jen názorovou platformou.

V minulosti radikální levice po odborech chtěla, aby vytáhly paty z fabrik, aby vyšly do společnosti. K tomuto nadále aktuálnímu nároku je nutné přičíst požadavek, aby odbory skutečně překonaly hranice svých národních států.

✉ jakub.hornacek@socsol.cz

ODBORY VE SVĚTĚ

Pracující z různých koutů světa čelí útlaku a vykořisťování. Řada z nich si to však nenechává líbit a staví se na odpor. Důvody jejich boje se různí, stejně jako podmínky, v nichž se ocitají. Spojuje je však snaha zachovat si lidskou důstojnost a odpovídající životní podmínky. Překládáme zde pouhý výběr z obrovského množství odborářských kampaní, které v současné době ve světě probíhají.

Časově neomezenou stávkou se rozhodli vyjádřit svou nespokojenost **slovenští** učitelé a pracovníci ve školství. Protest zahájili v pondělí 26. listopadu a v době uzávěrky tohoto čísla Solidarity stále trvá. Důvodem stávky je jejich nespokojenost nejen s platy (požadují navýšení o 10 %, zatímco vláda je ochotna mluvit pouze o 5 %), ale i s celkovým podfinancováním slovenského školství a postavením učitelů ve společnosti. Této stávce věnuje samostatný článek v tomto čísle Solidarity Megy Korábová.

Zaměstnanci největší **americké** sítě obchodních domů Wal-Mart a zároveň největší nadnárodní korporace na světě zorganizovali protestní kampaň proti údajnému porušování svých práv. V otevřeném dopisu vedení společnosti, který v době uzávěrky tohoto čísla Solidarity podepsalo již téměř 18 000 lidí, žádají „zajištění bezpečného pracovního prostředí, odpovídající a pravidelnou pracovní dobu, navýšení mezd a především důstojné zacházení“. Současně s tímto dopisem zorganizovali protestní shromáždění

před tisícovkou prodejen Wal-Mart v 46 amerických státech. To, že své požadavky myslí vážně, dali najevo tím, že pro tento protest zvolili pátek 23. listopadu, den známý jako „Černý pátek“. V tento den ve Spojených státech tradičně začínají obrovské předvánoční slevy, které do obchodů přilákají několikánásobné množství zákazníků. Více informací o této kampani a znění celého dopisu lze nalézt na: <http://corporateactionnetwork.org/petitions/respect-your-employees-right-to-speak-out>.

V hlavním městě **Gruzie** Tbilisi se sešlo několik stovek horníků, kteří protestovali proti uzavření několika dolů. Tím doslova ze dne na den přišli o práci a podle v současnosti platného zákoníku práce nemají ani nárok na jakékoli odstupné. Shromáždili se proto přímo před prezidentským palácem v den výročí tzv. revoluce růží. Ta před devíti lety přivedla k moci současného prezidenta Michaila Saakašviliho, jehož vláda tento zákoník připravila. Zákoník dává zaměstnavatelům takřka absolutní moc, zatímco práva zaměstnanců jsou omezena

na minimum. Tak například zaměstnavatel má právo dát zaměstnanci okamžitou výpověď bez udání důvodu. Zákoník zároveň nezaručuje žádnou právní ochranu členům a funkcionářům odborů, kteří jsou tak často vydírání zaměstnavatelem nebo rovnou přicházejí o práci.

Dobrá zpráva přichází tentokrát z **Austrálie**. Tamní senát v listopadu schválil nový zákon, jehož cílem je zlepšit postavení žen na pracovištích. Zákon mimo jiné ukládá firmám s více než stovkou zaměstnanců pravidelně zveřejňovat zprávu, detailně popisující situaci svých zaměstnankyň. Mezi požadované informace patří celkový poměr žen a mužů na pracovišti, kolik procent žen je ve vedoucích funkcích, srovnání průměrného platu zaměstnanců a zaměstnankyň, míra dostupnosti flexibilních úvazků, vhodných pro zaměstnance a zaměstnankyně starající se o děti, a existence konzultačních služeb v otázce genderové rovnosti.

Z www.LabourStart.org vybírá Štěpán Lohr
✉ stepan.lohr@socsol.cz

”

ČASOPIS SOLIDARITA SLEDUJE PŘESNĚ TO, CO MUSÍ ZAJÍMAT KAŽDÉHO ODBOROVĚ ORGANIZOVANÉHO ZAMĚSTNANCE. ZPROSTŘEDKOVÁVÁ ZAHRAŇIČNÍ ZKUŠENOSTI BOJŮ ZA PRÁVA PRACUJÍCÍCH, DLOUHODOBĚ PODÁVÁ KRITIKU NEOLIBERÁLNÍCH REFORMŮ A NAPŘÍKLAD SE KONKRÉTNĚ VĚNUJE SITUACI ZÁKLADNÍHO, STŘEDNÍHO I VYSOKÉHO ŠKOLSTVÍ.

FRANTIŠEK DOBŠÍK, PŘEDSEDA ŠKOLSKÝCH ODBORŮ (ČMOS PŠ)

DRUHÁ EGYPTSKÁ REVOLUCE

SAMEH NAGUIB

Egyptská revoluce pokračuje, ovšem rozhodující vítězství vyžaduje aktivizaci mas, jež by opět dotlačily umírněné politiky a islamisty k revolučnímu jednání.

Velké revoluce moderní doby trvají vždy několik let. Jejich počátek je obvykle charakterizován zdánlivou jednotou všech opozičních sil starého režimu. Avšak jakmile režim padne, tyto síly se rozdělí podle zájmů, které reprezentují. Během revoluce se v plné nahotě odhaluje úzký vztah mezi státními institucemi a společenskými třídami, jejichž zájmům stát slouží. Stát chrání a vyjadřuje zájmy malé části populace, která kontroluje bohatství, a má tedy ve svých rukou skutečnou moc. Armáda nechrání lidi, ale spíše zájmy velkých podnikatelů a firem. Výměna jednotlivých generálů proto nemůže situaci změnit. Policie a bezpečnostní agentury nepracují ve službách lidu, ale ve službách soukromého vlastnictví. Totéž platí o administrativním aparátu, jenž umožňuje vzkvétání korupce a který rovněž pomáhá chránit zájmy velkých vlastníků.

ROZPORY

Egyptská revoluce umožnila Muslim-skému bratrstvu dostat se k moci a vyměnit tak hlavu starého režimu, avšak bratrstvo si nepřeje revoluci dotáhnout do konce. Bratrstvo vrátilo do egyptských ulic policii. Opět se vrátilo mučení, zabíjení a teror. A nový egyptský prezident Mohamed Mursí začal svou vládu nikoli návštěvou Tuniska, kde se revoluce zrodila, ale návštěvou Saudské Arábie – brutální monarchie, jež v tomto regionu představuje hlavní baštu kontrarevoluce. Svou hospodářskou politiku začal novopečený prezident nikoli představením státních intervencí, které by zlepšily mzdy, ale dohodou o přijetí půjčky od Mezinárodního měnového fondu. Právě MMF přitom od 90. let vnucuje Egyptu politiku, jež zcela ožebračila většinu Egyptanů.

Mursí nařídil zničení všech tunelů, jimiž odvážlivci z pásma Gazy pašovali potraviny a daší nezbytnosti, na nichž jsou lidé v Gaze závislí. Základní princip zahraniční politiky bývalého diktátora Mubáraka představovala campdavidská dohoda s USA, jež zároveň vyjadřovala podřízení Egypta americkým zájmům. Mursí nepromarnil jediný den a okamžitě prohlásil, že Egypt tuto dohodu respektuje.

PŘECHODNÁ FÁZE

Mezi různými islamistickými proudy existují hluboké nesrovnalosti, jež v sobě odrážejí

protivy mezi buržoazním vedením, drobnou buržoazií a řadovými členy, kteří často patří k dělnické třídě a pocházejí z chudinských čtvrtí. Protože neexistovala jiná alternativa, představovali islamisté v očích mas, navzdory svému propojení s režimem, jedinou seriózní opozici. Volbou Bratrstva a radikálnějších Salafistů nicméně revoluce ještě neskončila. Jedná se o přechodnou fázi. Vítězství většiny a uskutečnění i našeho revolučního projektu vyžaduje intenzivní a trpělivý boj, který by vedl až ke druhé egyptské revoluci. Musíme si získávat velkou část příznivců islamistů a využívat k tomu rozporů v islamistických řadách, které mají třídní povahu.

Na počátku revoluce se demonstrací, střetů a okupací účastnila jen malá část uvědomělých pracujících a dělnických aktivistů. Rozhodující úlohu při svržení Mubáraka však již sehrála organizovaná třída pracujících prostřednictvím série stávek a okupací. Egyptská revoluce nezačala v lednu 2011. Předcházela dlouhá řada stávek a nepokojů, které začaly již v Mahalle roku 2006 a které se jako lesní požár rozšířily do celé země. Tento výbuch následoval po vlně politických demonstrací, vyjadřujících solidaritu s palestinskou intifádou a protest proti válce v Iráku. Tato revoluce byla a stále je politickou a sociální revolucí, která aspiruje na hlubší a významnější změny, než jsou pouhé demokratické reformy. Současná vlna stávek a okupací je největší od prvních měsíců revoluce.

POLITICKÁ SITUACE

Ještě zbývá urazit dlouhý kus cesty, než se ze stávkového hnutí stane předvoj druhé egyptské revoluce. Stávek se stále účastní jen menšina egyptských pracujících. Navzdory pokusům propojovat se a vytvářet nezávislé odbory nepřesahují cíle stávkového hnutí limity syndikalismu. Ekonomický zápas a požadavek „chléb a máslo“ je stále oddělen od revolučně politických požadavků. Mursího plán bojovat s hospodářskou krizí Egypta úspornými opatřeními a neoliberalní politikou však povede jen k vyostřování těchto zápasů. Úspěšné vlny stávek a okupací budou pokračovat, stejně jako se bude stupňovat represe ze strany policie.

Vzniká řada koaličních sil, v nichž se sdružují jednotlivé politické subjekty na základě přístupu k náboženství, a nikoli podle toho, zda se tyto subjekty staví za pokračování

revoluce, nebo jaký mají sociální program. Máme zde např. alianci mezi prominenty starého režimu a liberály pod vedením Amra Músy a Ajmana Núry, jež se nazývá Aliance egyptského národa. Pak je zde třeba Konstituční strana bývalého člena OSN Mohameda El Baradeje a mnoho dalších, které se dosud nerozhodly, ke které z aliancí se připojí.

POLITICKÁ STRATEGIE

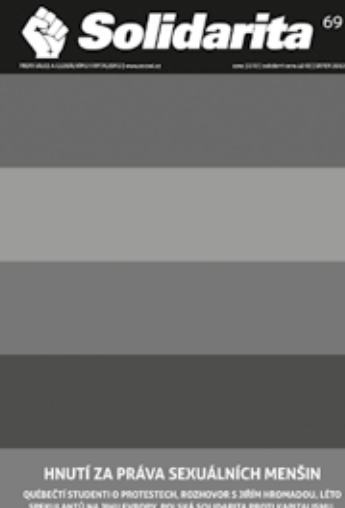
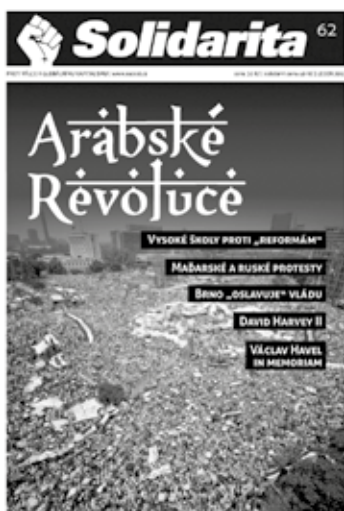
Na levicové scéně figuruje Revoluční demokratická aliance, která zahrnuje mnoho sil včetně strany Tagammu. Proti nim tu stojí koalice Bratrstvem ovládané strany Svoboda a spravedlnost a salafistických sil. Rozhodně by nebylo správné se distancovat od nadcházejících politických a volebních bitev. Ty totiž představují příležitost nastolit konkrétní i obecné politické požadavky. Náš vstup do jakékoli fronty či koalice se řídí strategií jednotné fronty. Je to dočasná koalice, založená na společném úsilí o dosažení omezeného počtu konkrétních cílů.

Blíží se bitva mezi vládoucí stranou a jejími pravicovými spojenci na jedné straně a mezi levicí na straně druhé. Změna, kterou egyptská revoluce dosud přinesla, spočívá ve změně poměru politických sil. Symboly starého režimu se změnily, ale samotné státní a vojenské instituce zůstaly nedotčeny. Egyptští miliardáři stále vlastní své bohatství, jímž ožebračují masy chudých lidí.

Potřebujeme vítězství pracujících mas a uskutečnění revolučního projektu demontáže současného státu a vybudování nového dělnicko-rolnického státu. Velmi důležité je, že naše revoluční organizace rychle roste. Musíme zahájit vytrvalou ideologickou válku proti pravicovým idejím bez ohledu na to, zda jsou šířeny liberály, nebo islamisty. Kapitalismus na celém světě i v samotném Egyptě je ve stavu kolapsu a egyptská dělnická třída je v téměř permanentním stavu vzpoury. Musíme proto buď postupovat vpřed k druhé egyptské revoluci, nebo nás bude čekat vítězství kontrarevoluce.

Redakčně kráceno (celý článek vyjde na www.socsol.cz). Autor je sociolog, univerzitní pedagog a člen organizace Revolučníary Socialist. Ze Socialist Worker přeložil Vítězslav Lamač

✉ vitezslav.lamac@socsol.cz

PŘEDPLAŤTE SI SOLIDARITU

roční předplatné **480 Kč**

půlroční předplatné **240 Kč**

objednávejte na:

predplatne@socsol.cz

v případě dotazů nebo problémů volejte na předplatitelskou linku **722 133 743**

TRAGICKÝ POŽÁR TEXTILNÍ TOVÁRNY V BANGLADÉŠI

BARBORA ČAPINSKÁ

V sobotu 24. listopadu 2012 došlo v průmyslové zóně Ašulia ve městě Savar, severozápadně od hlavního města Dhaky k nejhoršímu požáru textilní továrny v dějinách Bangladéše. Tragédie, která stála život nejméně 112 dělnic a dělníků, poukázala na špatné pracovní podmínky mnoha obyvatel země „třetího světa“. Tyto podmínky patří k negativním aspektům globalizace a zejména v období frenetického vánočního nakupování dávají možnost zamyslet se nad dopady zneužívání levné pracovní síly v „rozvojových“ zemích.

Většina pracujících továrny Tazreen Fashion zemřela přímo v devítipatrové budově na udušení, popáleniny nebo ve snaze utéct z hořící továrny seskokem z okna. Oheň, který se vznítil v přízemí, kde byly uskladněny textilie a příze, znemožnil útek po schodech a všechny ostatní únikové východy byly zamčené. Samotný objekt byl také těžko přístupný pro hasičská vozidla, a tak trvalo dlouho, než se posádka k ohni vůbec dostala.

Jak vypověděli přeživší zaměstnanci a zasahující hasiči, v budově byla tři schodiště a všechna ústila do přízemí. Někteří lidé dokázali sešplhat dolů po bambusovém lešení, které budovu obklopovalo, neboť tři horní patra ještě nebyla dostavěna. Vzhledem k tomu, že ke vzplanutí došlo kolem 19. hodiny, bylo v továrně méně zaměstnanců, cca 600 lidí, pracujících přesčas.

JEDNA Z MNOHA TRAGEDIÍ

Textilní průmysl v Bangladéši je druhým největším výrobcem oděvů na světě, hned po Číně, která obsazuje první příčku. Přesto jsou pracovní podmínky a práva pracujících v tomto odvětví žalostné. Většina textílek v Bangladéši nedodrжуje základní bezpečnostní opatření – jen v hlavním městě Dhaka nemá až 227 továren únikové východy a nejsou dodržovány ani povinná měsíční evakuační cvičení. Podle některých studií je v celé zemi pouze pět bezpečnostních inspektorů pro celý textilní průmysl (což je stejný počet jako v 70. letech), a to je žalostně málo. Sobotní požár je nejhorší z celé řady tragédií, které od roku 2006 stály život asi 500 lidí.

Situace je však podobná ve všech zemích tzv. třetího světa, soupeřících o zakázky a investice neustálým snižováním ceny pracovní síly. V září 2012 usmrtil požár v textilce Ali Enterprise v Pákistánu téměř 300 lidí. Práva zaměstnanců také nejsou dodržována – lidé jsou přijímáni a propouštěni zcela arbitrárně, často bez vyplacení náležitých mezd. Zcela běžné je zadržování platů po dobu dvou měsíců či nevyplacení prémie za přesčasy.

VE JMÉNU ZISKU

V továrně byly vyráběny převážně trička a flísové bundy pro největší evropské a americké koncerny, jako jsou Wal-Mart, C&A, Nike, Gap, Tommy Hilfiger nebo Carrefour. Všechny

koncerny, které využívaly továrnu Tazreen, vydaly prohlášení o tom, že jejich produkty nebyly vyráběny tímto subdodavatelem; Wal-Mart dokonce tvrdí, že tento subdodavatel vykonával poptávky neprávem. Pouze společnost C&A přiznala, že některé oděvy byly vyráběny v této textilce a že povinné kontroly pracovních podmínek nebyly provedeny. Většina společností ale obecně nic nenamítá proti nevyhovujícím pracovním podmínkám u subdodavatelů, protože jejich zlepšení by znamenalo větší náklady a menší zisky.

Již v pondělí 26. listopadu 2012 příbuzní zemřelých a jiní pracující z textilních továren rozpoutali protesty. Proti nim však vláda nasadila nechvalně známé komando rychlého nasazení, což premiér „ospravedlnil“ tvrzením,

že požár byl naplánovaný a že jde o sabotáž s cílem destabilizovat vládu. Stávky však zmítají textilním průmyslem již od poloviny července, kdy proběhla generální stávka, jež paralyzovala hlavní město Dhaka. Její bezprostřední příčinou byl rapidní nárůst cen základních potravin, které dramaticky převyšují mzdy. Platy nevzrostly od roku 2006, kdy naposledy textilní dělnice a dělníci vyšli do ulic. Jejich průměrná mzda je přitom pouhých 1 887 taků (25 dolarů) měsíčně, zatímco měsíční životní náklady v hlavním městě jsou odhadovány na šestinasobek.

STÁVKY, KTERÉ DĚSÍ VLÁDU

Tyto stávky do té míry vyděsily vládnoucí stranu Ligu Awami, že ke konci července přistoupila na zavedení minimální mzdy ve výši 3 000 taků (42 dolarů). Požadovaný minimální plat byl však 5 000 taků, a proto demonstrace

probíhaly dále, včetně barikád, silničních zátek, zapalování aut a protestních pochodů ulicemi hlavního města. Policie tvrdě zasáhla; asi 100 lidí bylo zraněno během potyček, během nichž použila slzný plyn a vodní děla. Útoky byly vedeny dokonce i proti dětem. Více než 4 tisíce osob bylo zatčeno, včetně lídrů hlavních opozičních organizací, jako je např. Komunistická strana Bangladéše. V polovině srpna 4 tisíce dělnic a dělníků zablokovaly hlavní dálnici z Dhaky do Sylhetu a požadovaly zvýšení mezd ještě v srpnu, ne teprve v listopadu, jak bylo ustanoveno; dále trvaly na zavedení osmihodinového pracovního dne (v současné době zde má běžný pracovní den 11 až 15 hodin). Vláda používá i skryté represe: prohlásila odbory za nelegální a přiměla je pracovat tajně.

Mezitím textilní společnosti uzavřely asi 250 továren a hrozí odchodem ze země. Hlavní asociace zaměstnavatelů v textilním průmyslu prohlásily, že nezvednou minimální mzdu na více jak 3 000 taků a že povinností vlády je „zajistit disciplínu pracujících“ a přimět je vrátit se do práce. Textilní průmysl zaměstnává v celé zemi asi 3,5 milionu lidí a tvoří pouze 5 % celé ekonomiky, přesto je bangladéšské hospodářství na tomto odvětví závislé, protože představuje až 80 % celého exportu.

VYKOŘIŠTĚVÁNÍ NEJEN V CHUDÝCH ZEMÍCH

Je příznačné, že ve stejné době se bouří zaměstnanci Wal-Martu v samotných Spojených státech amerických. Ve více než 100 městech došlo ve čtvrtek a pátek 22. a 23. listopadu k protestům proti vykořisťování zaměstnanců, kteří se snažili zamezit horečnatému nakupování v den zvaný Černý pátek – první den po Dnu díkůvzdání, kdy začínají předvánoční nákupy velkými slevami. Na tento den Američané šetří celý rok. Dopad těchto protestů byl proto velice malý: lidé s demonstrujícími zaměstnanci soucítí, chápou, že jejich pracovní podmínky – např. zastrašování těch, kteří se chtějí sdružovat v odborech – a platy jsou nedůstojné, ale zároveň nejsou ochotni nevyužít slev. Jen málo z nich si uvědomuje, že zarážejícím způsobem nízké ceny jsou možné jen díky továrnám jako Tazreen Fashions.

✉ barbora.capinska@socsol.cz

ARABSKÁ JAR A IZRAELSKO-PALESTÍNSKY KONFLIKT: DOPAD ĽUDOVÝCH REVOLÚCIÍ

V piatok 30. novembra uznala OSN Palestínu za nečlenský pozorovateľský štát. Tento štatút Palestíne neumožňuje hlasovať vo Valnom zhromaždení, ale umožňuje jej prístup k niektorým inštitúciám OSN, hlavne k Medzinárodnému trestnému súdu. Proti palestínskej žiadosti hlasovalo iba 9 štátov, medzi nimi pochopiteľne USA a Izrael, ale aj Česká republika, ako jediná zo štátov Európskej Únie.

Táto udalosť nie je jedinou, ktorá v poslednom čase poukazuje na zmenu v dynamike izraelsko-palestínskeho konfliktu. Po poslednom vojenskom konflikte na území Gazy musel 21. novembra Izrael akceptovať prímerie s Hamasom, ktorého garantom je Egypt. Izrael nijaké vážne škody na životoch neušetril, jeho operácia Pilier obrany však nedosiahla svoj cieľ.

Situácia, v ktorej sa Izrael ocitol, sa dá pochopiť iba v kontexte ľudových vzbúr, ktoré v regióne prebehli. Arabská jar zmenila celú situáciu. Ak by sme sa sústredili iba na vojenskú rovnováhu síl, zdalo by sa, že od poslednej izraelskej vojny s Gazou sa toho veľa nezmenilo. Hamas už má rakety s dlhším doletom, ktoré dokážu zasiahnuť Tel Aviv, izraelská armáda si však stále udržuje zdrvivú fyzickú prevahu. Porovnávať iba vybavenie a vojsko by však bolo povrchné. V skutočnosti sa zmenilo úplne všetko.

Ako napísal izraelský denník Haaretz, Izrael si pri rokovaniach o prímerí jasne uvedomil, že v kontraste so situáciou za Mubarakovej éry sa Egypťania teraz stavajú na stranu Hamasu. Za úlohou Egyptu vo vyjednaní prímeria, ktoré by Hamas mohol považovať za víťazstvo, stoja arabské revolúcie. Posledná vojna v Gaze ukázala, že začínajú meniť geopolitickú situáciu v regióne.

Prvý znak posunu v situácii prišiel počas vlády egyptského diktátora Husního Mubaraku. Na začiatku roku 2009 Izrael spustil operáciu Liate olovo, svoj posledný vražedný bombový útok na Gazu. Egyptskí odborári a opoziční aktivisti sa pokúsili previesť cez

hranice lekárske potreby, v čom ich však zastavila egyptská armáda. Pred dvoma týždňami mohli tisíce egyptských aktivistov prejsť do Gazy cez hranicu v Rafahu.

Ďalším znakom bola zmena medzinárodnej reakcie na izraelskú agresiu. Turecko bolo dlho blízkym spojencom Izraelu, a na západ sa prezentovalo umiernené. Nedávno však turecký premiér Recep Tayyip Erdogan vyhlásil, že „Izrael je teroristický štát“, a obvinil západ z pokrytectva. Je to mimoriadny prelom, ktorý prispel k medzinárodnému tlaku na Izrael, aby pristúpil na prímerie.

Tretím signálom meniacej sa situácie je rozhorčenie z Arabskej jari. V roku 2006 Izrael napadol Libanon, a nakoniec ho Hizballáh porazil. Vtedy bola solidarita arabských revolúcií pre Izrael hrozbou. Dnes však ich hnev nie je len hrozbou – Izrael aj Spojené štáty už videli, aké môže mať dôsledky. Pred dvoma rokmi sa 6 miliónov Egypťanov aktívne zúčastnilo na revolúcií a zvíťazilo. Zvrhli Mubarakovu diktatúru, a spolu s Tuniskom rozpútali povstania v celom regióne.

Spojené štáty teraz nevedia, čo robiť – už sa viac nemôžu spoliehať na diktatúry v regióne. Egyptská, tuniská, a dokonca katarská vláda do Gazy poslali delegácie zložené z významných politikov, čo silnú ruku Izraelu ochromilo. Izrael chcel svojou vojenskou operáciou Hamas izolovať a zničiť jeho vedenie. Mala prinútiť Palestínčanov, aby prestali aktívne odporovať izraelskej brutálite. Namiesto toho vrhla svetlo na rastúcu nervozitu imperializmu.

Kde v tomto všetkom stáli Barack Obama a Hillary Clintonová? Namiesto povzbudzovania Izraelu sa pohybovali v zákulisí a snažili sa dosiahnuť, aby vycúval. Ak chcú v regióne vybudovať umiernenú atmosféru, podporu Turecka a ostatných budú potrebovať viac ako kedykoľvek predtým. Ale získať ju bude ťažké. Egyptský prezident Muhammad Mursí si v krajine získal určitú dôveryhodnosť tým, že verejne Palestínčanom v Gaze vyjadril solidaritu. Na západe takisto získal rešpekt, pretože vyjednal prímerie. Ale ako tlak na Mursího vnútri Egypta stúpa, pre americký imperializmus bude stále ťažšie presadzovať v regióne vlastné záujmy. Aj vládnuce strany Kataru a Tuniska pozorne sledujú, ako sa

situácia, ktorej Mursí čelí v Egypte a medzinárodne, vyvíja.

Prímerie sa nestalo úplným koncom konfliktu. Deň po jeho vyhlásení izraelské vojská vstúpili do okupovaného Západného brehu a zatkli 55 ľudí, ktorých označili za militantov. Urobili to ako ukážku svojej sily, pretože operácia v Gaze neskončila porážkou Hamasu. Viera Izraelu v jeho vlastnú vojenskú neporaziteľnosť je tak otrasená. V roku 2006 bola potlačená jeho invázia do Libanonu. Prerátali sa aj na prelome rokov 2008 a 2009 v operácii Liate olovo, v ktorej bolo zabitých 1400 Palestíncov, ktorá však spustila novú vlnu globálnej solidarity s Gazou.

Izrael už viac nemá čo dočinenia s poslušným arabským svetom. A v Egypte pokračuje radikalizácia. Počas krízy v Gaze sa odohrali stretы medzi revolucionármi a štátom v hlavnom meste Káhira. 19. novembra si tisíce demonštrantov pripomenuli prvé výročie zabitia 43 protestujúcich v pouličnom strete v centre mesta. Vtedy žiadali, aby armáda predala moc ľudu. Dnes po roku je vojenský režim minulosťou, ale demonštranti skandovali ten istý slogan: „Ľud si žiada pád režimu“. Polícia na nich zaútočila slzným plynom, demonštranti odpovedali kameňmi. Tieto udalosti ukázali, že aj keď sa Mursímu podarilo získať dočasnú ľudovú podporu vďaka tomu, ako naložil s Izraelom, táto podpora zďaleka nie je stabilná. Tlak zdola, napríklad volanie po masovom pochode k hranici s Gazou, by ho postavil do zložitej situácie.

Palestínčania nie sú sami. Okrem obrovskej medzinárodnej solidarity majú k dispozícii aj inú, praktickejšiu pomoc. Mnohé z rakiet, ktoré Hamas páli na Izrael, pochádzali z Líbye. Keď rebeli zvrhli diktátora Muammara Kaddáfího, vyrabovali vládne sklady zbraní. Izrael vyprovokoval Hamas k vypáleniu všetkých podomácky vyrobených rakiet, len aby zistil, že Palestínci disponujú značnou rezervou pochádzajúcou z Líbye.

Izraelská operácia Pilier obrany ukazuje nado všetku pochybnosť, že svet sa zmenil. Kľúč k oslobodeniu Palestíny – arabské masy, hlavne v Egypte – si sú vedomé svojej sily a moci. Vojna, o ktorej si Izrael bol tak istý, že ju vyhrá, v skutočnosti ukázala jeho sla-

bosti. Vyvinula stúpajúci tlak na americký imperializmus, ktorý sa viac ako kedykoľvek predtým spolieha na Izrael, aby reprezentoval jeho záujmy. Už sa nemôže obrátiť na starých známych v arabských diktatúrach, ktoré boli zvrhnuté hnutiami zdola.

Ale aj egyptský prezident Mursí a jeho turecký kolega Erdogan majú problém. Možno chcú Izraelu poškodiť symbolicky a diplomaticky, nemajú však žiadny záujem na obnovení vojenského sporu. Hlavne Mursí je však prezidentom populácie, ktorej rétorické obvinenia a kabinetné manévry nestačia. Arabská revolúcia je dynamická sila, ktorú nie je možné tak ľahko zapriať do straníckych intríg. Slovom F. Engelsa, tvárou v tvár revolúcií sa trasie každý režim, tie arabské, aj ten izraelský – dokonca aj tí, ktorí o sebe tvrdia, že z revolúcie vzišli.

AKO SI MÔŽE PALESTÍNA VYBOJOVAŤ SVOBODU?

Arabské revolúcie ukázali silu jednoduchého ľudu. Ten sa nielenže vzoprel diktatúram, ale odmietol aj úlohu nástroja imperializmu, a môže sa stať riešením izraelského problému.

Organizácia pre oslobodenie Palestíny (PLO) vedie odpor proti izraelskej okupácii už desiatky rokov. Uviazla však v dlhom „mierovom procese“, presadzovanom Spojenými štátmi. Izrael naďalej obsadzuje stále väčšiu časť palestínskeho územia, zatiaľ čo Mahmúd Abbás, vodca najväčšej frakcie PLO Fatahu, ďalej len rozpráva. PLO sa zasadzuje za dvojštátne riešenie. Akceptuje tým predstavu, že to najlepšie, v čo môže Palestína dúfať, je vlastná existencia vo forme štátika zatieneného militarizovaným Izraelom.

Radikálne islamistické hnutie Hamas bolo v Gaze zvolené v roku 2006. Hamas tiež

verí vo vytvorenie dvoch štátov a žiada, aby sa Izrael stiahol na pôvodnú hranicu z roku 1967, ktorá existoval pred tým, než Izrael expandoval do palestínskeho územia. Aj po tom by však Palestína zostala malým, ovládaným štátom.

Izrael existuje iba preto, lebo funguje ako nástroj západného imperializmu, a práve preto ho Západ vždy bráni. Revolúcie v Tunisku a Egypte však ukazujú, že iný Blízky východ, ktorému nedominujú vojny a imperializmus, je možný. Moslimovia bojovali za zvrhnutie diktatúr spolu s kresťanskými Koptami. Revolúcie ponúkajú cestu k vytvoreniu štátov, v ktorých môžu ľudia všetkých vierovyznaní žiť bok po boku, a práve ony majú moc poraziť Izrael aj imperializmus.

Na základe článkov „Gaza shows impact of Arab revolts“ (Alex Callinicos), „The battle that Israel thought it would win“ (Simon Assaf) a „How can Palestine get its freedom?“ (Siân Ruddick) publikovaných na SocialistWorker.co.uk zostavila Megy Korábová

✉ megy.korabova@socsol.cz

GAZA: LŽI V ČESKÉ TELEVIZI VERSUS FAKTA

JANA RIDVANOVÁ

Kľúčové v debatě o uznání samostatnosti Palestiny jsou informace o blízkovýchodním konfliktu, které poskytují média, a zejména míra jejich ideologické zabarvenosti, jak ukazuje analýza zpravodajství České televize.

LEŽ Č. 1. GAZA JE OD ROKU 2005, KDY SE IZRAELCI Z GAZY STÁHLI, SVOBODNÁ.

V roce 2005 stáhl Izrael z Gazy pouze své osadníky, kteří tam stejně byli ilegálně. Izrael ale nepřestal kontroloval hranice Gazy. Určuje, kdo a co se dostane – nebo spíše nedostane – přes hranice. Izrael kontroluje vzdušný prostor pásma Gazy, pobřeží, telekomunikace, dodávky elektřiny, zdroje vody, odpadní systém. Gaza je stále závislá na izraelské měně. Izraelští vojáci ostřelují civilní obyvatelstvo Gazy. Podle zprávy OSN přistálo v Gaze jen během roku 2006 14 000 izraelských dělostřeleckých granátů – dohromady zabily 59 lidí, většinou civilistů.¹

Nejdříve začal Izrael Gaze přerušovat dodávky humanitární pomoci a v roce 2007 na ni uvalil devastující blokádu, která trvá dodnes. Podle četných zpráv OSN a řady humanitárních organizací způsobila blokáda v Gaze humanitární katastrofu. Je také nutné si uvědomit, že na nedostatek léků, potravin či tepla se umírá. Sama blokáda tedy zabíjí a je možno ji chápat jako akt války.

Výše uvedená fakta dokazují, že Izrael

nad pásmem Gazy nepřestal uplatňovat tzv. efektivní kontrolu, což je v rámci mezinárodního práva parametr k označení nějakého území za okupované. Izrael tyto podmínky v Gaze více než naplňuje. Dokonce se dá říci, že přišel s novou formou okupace. Tato okupace udělala z Gazy největší vězení pod otevřeným nebem.

LEŽ Č. 2. IZRAEL SE POUZE BRÁNÍ.

Když pomíneme, že hlavním důvodem pro pokračující raketové útoky z Gazy je především izraelská blokáda, dalším hlavním faktorem je popravování Palestinců v ulicích Gazy, které provádí okupační jednotky izraelské armády. Mezi oběti izraelských ostřelo-

vačů patří palestínští rybáři či farmáři, kteří si dovolí přiblížit se hranicím, ale i děti, které si jen hrají na hřišti.

Od konce operace Lité olovo do konce září 2012 izraelská okupační armáda v Gaze zastřelila 271 Palestinců.

LEŽ Č. 3. IZRAEL POUZE REAGUJE NA RAKETY Z GAZY.

Podle České televize vyvolali poslední eskalaci palestínští teroristé střílející z Gazy rakety, na které Izrael pouze reagoval. ČT tímto přebírá izraelskou státní propagandu, pro kterou zavraždění na palestínské straně nepředstavují právo či důvod se bránit.

Co předcházelo letošním listopadovým útokům z Gazy?

5. listopadu IDF zastřelila 23letého mentálně hendikepovaného muže, který se pohyboval příliš blízko hraniční oblasti. Jedná se asi o 300m pás, na kterém Izraelci zastřelí každého, kdo se k hranici přiblíží.

8. listopadu vojáci IDF překročili hranici Gazy se čtyřmi tanky a buldozerem. Skupina ozbrojeného palestínskeho odporu na ně zaútočila. Voják IDF však kulkou do hlavy zastřelil 12letého chlapce, který hrál opodál fotbal.

¹ Office for the Coordination of Humanitarian Affairs – OCHA UN

▲ zdroj: Solidarita

10. listopadu palestínští ozbrojenci z hnutí odporu vystřelili protitankovou raketu na vojáky pohybující se v jeepu v okolí izraelsko-palestinské hranice. Zranili 4 vojáky. Ten samý den Izraelci v Gaze dělostřeleckým granátem zasáhli fotbalové hřiště a zabili další dva chlapce ve věku 16 a 17 let. Později izraelský tank vystřelil na stan, kde se lidé scházeli, aby uctili památku dříve zabitých. Útok si vyžádal další dva mrtvé palestinské civilisty, z nichž jednomu bylo teprve 18 let, a více než dva tucty zraněných.

11. listopadu izraelská armáda opět útočí. Výsledkem je jeden mrtvý palestinský civilista a více než 20 zraněných. Následují projektily vypálené z Gazy, které zranily 4 Izraelce.

12. listopadu palestinské ozbrojené frakce souhlasí s příměřím pod podmínkou, že Izrael zastaví vojenské operace na území Gazy.

14. listopadu Izrael porušuje příměří a podniká atentát na Ahmada Džabariho. Džabari spolu se svým tělesným strážcem umírá. Jen půl hodiny po smrti Džabariho Gazu opakovaně bombarduje izraelské letectvo. Agentura Reuters informuje o 10 zabitých a 40 zraněných. Mezi mrtvými jsou 3 děti. Jednou z obětí je i 11měsíční syn reportéra BBC a těhotná žena, která čekala dvojčata. Po dalších náletech téhož dne počet raněných stoupá na 116. Mezi raněnými je 26 dětí a 25 žen, jak informuje Palestinské centrum pro lidská práva, které upřesňuje počet mrtvých na 13.

Pokud tedy člověk není rasista a uznává právo jak Izraelců, tak Palestinců na život a právo ho bránit, nemůže ignorovat oběti izraelských útoků v počátcích tohoto měsíce. Z kontextu faktů navíc vyplývá, že jasným agresorem, který porušil příměří a začal druhou stranu bombardovat, byl Izrael.

Zavražděný Džabari, který se skrze Egypt účastnil diplomatických jednání a usiloval o dlouhodobější příměří, by byl i mužem dohlížejícím na zastavení raketových útoků z Gazy. Gershon Baskin, mediátor v těchto jednáních, uvedl, že jen několik hodin před tím, než Izraelci Džabariho mimosoudně popravili, Džabarimu doručili téměř finální znění příměří. Militantní předvolební politika izraelských vůdců snad dostatečně ilustruje jejich zájem o mírová jednání.

LEŽ Č. 4. HAMÁS ODMÍTÁ AKCEPTOVAT EXISTENCI IZRAELE, NECHCE SE DOHODNOUT A PROVOKUJE.

Již v listopadu 2006, tedy téhož roku, kdy Hamás v Gaze vyhrál demokratické volby, nabízel v Londýně Izraeli uzavření příměří na deset let a oficiální uznání Izraele jako státu, pokud Izrael začne respektovat mezinárodní právo, jmenovitě rezoluci Rady bezpečnosti OSN č. 242 z roku 1967. To by znamenalo ukončení ilegální okupace, která pomalu, ale jistě etnický čistí Západní břeh a anektuje palestinská území, stáhnutí izraelských osad a stovek tzv. check pointů ze Západního břehu a uznání práva palestinského národa na sebeurčení. Tuto nabídku Hamás před izraelským útokem na Gazu v roce 2008 dokonce několikrát zopakoval. Dané řešení však Izrael s pomocí amerických peněz, zbraní a veta v Radě bezpečnosti vytrvale blokuje – s malými výjimkami již přes 30 let.

Nicméně v červnu 2008 se Hamásu podařilo s izraelskou vládou uzavřít příměří, které mělo zastavit blokádu Gazy i izraelské vojenské operace jak na území Gazy, tak na Západním břehu. Součástí dohody bylo, že i bojovníci Hamásu přestanou střílet rakety na jižní Izrael. A Hamás slovo dodržel, což potvrdil i mluvčí izraelského premiéra Mark Regev. Ale blokáda, která v Gaze způsobila zoufalou humanitární krizi, nebyla zrušena ani uvolněna. Navíc Izrael na Západním břehu pokračoval v zabírání palestinské půdy, ve vojenských operacích, v demolicí palestinských domovů, v zatýkání a věznění.

Protože Izrael neuvolnil blokádu a izraelscí vojáci na hranicích Gazy pokračovali v ostřelování farmářů a rybářů, militantní skupina Islámský džihád reagovala vypálením přibližně 15 raket, které však na území nepřítele nikoho nezabily ani nezranily.

Příměří tedy nerespektoval a jako první porušil Izrael, když 4. listopadu podnikl vojenskou operaci, při níž v Gaze zabil 7 členů Hamásu. To mělo za následek palestinskou raketovou odpověď, která se stala záminkou k zahájení dlouho připravované operace Lité olovo.

Již z předchozího výčtu akcí izraelské okupační armády před 14. listopadem 2012 je jasné, že střety vyvolávala především izraelská strana chovající se v Gaze jako okupant se vším všudy. Ale hlavní událostí, která odstartovala vlnu raket z Gazy, byl izraelský atentát na Ahmada Džabariho, jímž Izrael opět porušil příměří a vědomě vyprovokoval eskalaci konfliktu.

LEŽ Č. 5. HAMÁS POUŽÍVÁ CIVILISTY JAKO LIDSKÉ ŠTÍTY, ZATÍMCO IZRAEL ÚTOČÍ POUZE NA HAMÁS.

Tuto lež vyvrátila zpráva OSN sepsaná soudcem Goldstonem, který v Gaze po operaci Lité olovo s dalšími členy mise vyšetřoval válečné zločiny obou stran. Z tzv. human shielding, tedy schovávání se za civilisty, Goldstoneova zpráva obvinila naopak izraelské vojáky. Nicméně jediný zločin, za který izraelská armáda jednoho ze svých vojáků v souvislosti s operací Lité olovo potrestala, byla ukradená kreditní karta.

Zpráva OSN dále Izrael obvinila z terorizování a hromadného trestání civilního obyvatelstva Gazy. To je také považováno za válečný zločin – např. nacisté se ho dopouštěli na celých vesnicích. Všichni si jistě vzpomeneme na Lidice, Ležáky a další, které za odpor proti okupaci potkal podobný osud.

Navíc je cynické a absurdní tvrdit, že při masivním bombardování nejhustěji obydleného území na planetě jde o něco jiného než o terorizování civilního obyvatelstva.

Autorka je činná v Mezinárodním hnutí solidarity, pro více informací viz ism-czech.org

✉ jana.ridvanova@socsol.cz

POKRAČOVÁNÍ JMÉNEM OBAMA

JAN MÁJÍČEK

7. listopadu byl do Bílého domu znovuzvolen Barack Obama. Jeho kampaň provázela zajímavá debata o tom, co by měla levice v prezidentských volbách zastávat.

Byl to podle všech pozorovatelů velmi těsný souboj. Pokud bychom se na oba kandidáty podívali jen letmo a dali na první dojem, napadlo by nás: proč tak těsný? Vždyť Mitt Romney je spíše karikatura kandidáta, která se proslavila pohrdáním chudými voliči a prosazováním daní pro superbohaté, ke kterým Romney sám patří. Proč tedy uhájil Obama prezidentské křeslo jen taktak?

LHÁT VOLIČŮM

Obama vyhrál poprvé díky proklamování boje proti nezaměstnanosti a proti krizi, za kterou měl platit Wall Street, a ne obyčejní Američané. Ti dodnes trpí vysokou nezaměstnaností (při započítání sociálně vyloučených obyvatel je to pravděpodobně 15,6 %) a příjem jejich domácností klesl od roku 2009 o 5 %. Stejně tak hodnota majetku domácností klesla o 5–7 miliard dolarů, což je v příkrém rozporu s hodnotou majetků Obamových donorů.

Obama nastoupil do Bílého domu s mohutnou lidovou podporou, které mu měla zajistit dostatečnou sílu, aby stíhal představitele Wall Streetu a masivně zasáhl do ekonomiky Masově se tehdy věřilo ve změnu. Jenže místo proměny ekonomiky, posílení infrastruktury kvůli klimatickým změnám, posílil Obama jen ty nejbohatší. Sliboval, že sníží zadlužení domácností, zvýší minimální mzdu, zastaví outsourcing a zvýší ochranu pracujících. Jenže nejde jen o nesplněné sliby. Jde o to, že Obama lhal. Ve své kampani v roce 2008 sliboval, že znovu projedná smlouvu NAFTA¹ tak, aby byla

spravedlivá. Ještě v průběhu kampaně ale vyslal vedoucího svého ekonomického týmu Austana Goolsbeeho do Kanady, aby tamní elity uklidnil, že to nemyslí vážně. A opravdu nemyslel.

Stejně tak boj proti klimatickým změnám zůstal bez zásadních kroků. Zatímco jedni mohou poukazovat na to, že Mitt Romney žádné člověkem způsobené změny neuznává, Obama je uznává, ale nic proti nim

nepodniká. Výběr mezi popíráním reality a nicneděláním vyjde v konečném důsledku nastejno – a není na to čas.

ROSTOUCÍ NEROVNOST

Za Obamy se zvýšila nerovnost v příjmech a dosáhla historické úrovně. Podíl práce na HDP je vůbec na nejnižší hodnotě v dějinách. Stalo se tak i navzdory tomu, že když Obama nastupoval, byl trend opačný. Podařilo se mu obnovit Bushovu „Ameriku nerovností“, jak tento fenomén označují američtí komentátoři.

Jak už jsem zmínil výše, Obama také přispěl bankám se svými „bailouty“, které z veřejných prostředků sanovaly soukromé riskantní operace. Tato metoda se ukázala být i mezi

národně neefektivní. Zvýšily se zisky korporací, ale majetek domácností nikoli. Většina z těchto kroků se odehrála v letech 2009–2010, kdy měli Obamovi demokraté plnou kontrolu nad Kongresem.

Americký energetický systém se blíží tzv. petrostátům, neboť investice do těžby všeho druhu se nyní rovnají téměř investicím do výroby. Zkrátka Obama se postavil na stranu Wall Streetu a realizoval politiku, která pomáhala bankám a finančním spekulantům – nikoli zadluženým domácnostem a zaměstnancům.

ZAHRAŇIČNÍ POLITIKA

Bylo by asi zbytečné zde opakovat to, co ve svých článcích na Britských listech velmi dobře dokládají Karel Dolejší nebo Daniel Veselý. Obama proslul používáním bezpilotních robotů, které na afghánsko-pákistánské hranici likvidují podezřelé cíle. Nezřídka přitom zaútočí na svatbu nebo zabijí náhodné civilisty. Obamova administrativa také podporovala svrženého diktátora Mubáraka a nyní si hraje s Nejvyšší radou ozbrojených sil (SCAF) a Muslimským bratrstvem na to, kdo zajistí zájmy USA v regionu a potlačí lidové hnutí.

Pozitivní je zvolení Obamy pro nás v České republice kvůli tomu, že narozdíl od republikánů Obama nechce oživit projekt protiraketové obrany. Nicméně budeme mít i bez něj dost práce, protože ve vztahu k Blízkému východu zůstává Obama na pozicích cynické politiky supervelmoci.

Kráčeno o internetové odkazy, s nimiž vyjde článek na www.socsol.cz

✉ jan.majicek@socsol.cz

TRESTNÍ OZNÁMENÍ NA ALBRIGHTOVOU

Na bývalou americkou ministryni zahraniční bylo podáno trestní oznámení na základě výroků, jichž se dopustila během návštěvy Prahy.

Dne 13. listopadu podalo občanské sdružení Přátelé Srbů na Kosovu a několik jednotlivců trestní oznámení na Madeleine Albrightovou na základě zhlédnutí záznamu z pražské autogramiády bývalé americké ministryně zahraničí v Praze. Albrightová během autogramiády své knihy v pražském knihkupectví Luxor dne 23. října

nazvala aktivisty – kteří přišli nenásilnou formou připomenout její angažmá v balkánském konfliktu – slovy „Disgusting Serbs“ (o tomto konfliktu jsme informovali v minulém čísle, viz článek „Americký sen s rukama od krve“ na www.socsol.cz).

Podatelé se domnívají, že paní Albrightová, která vystupuje z pozice známé a dříve politicky

činné osobnosti, šíří těmito výrazy etnickou nenávisť. Jedná se proto o trestní oznámení podle paragrafu 355 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, „o skutečnostech nasvědčujících spáchání trestného činu hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob“.

AŽ ŽIJE ČESKO-AMERICKÁ ATOMOVÁ KOALICE

LUKÁŠ MATOŠKA

Počátkem prosince navštívila americká ministryně zahraničí Prahu. Média hovořila téměř výlučně o tom, že se u české vlády i opozice přimlouvá za dostavbu Temelína v režii společnosti Westinghouse, a to je prý hlavní důvod návštěvy.

Co nového se zde stalo? Ke změně došlo ve způsobu, jakým se prezentuje samo politické jednání. Např. titulky zpravodajského portálu Novinky.cz, z něhož vychází deník Právo, hlásil: „Westinghouse je pro Temelín nejlepší, otevřeně lobbovala Clintonová v Praze“. Jistě, také prezident Klaus bere na zahraniční mise představitele českého byznysu, a tedy i jeho reprezentace je víceméně prodlouženou rukou „tuzemského“ kapitálu. „Soudruzi“ ze Spojených států amerických jsou však zase o krok dál. Vládní představitelé dnes už bez dříve povinných okolů pracují jako jednatelé privátních korporací – byznysmeni, vyřídil-li to za ně politik, mohli v daném případě dokonce zůstat doma.

Dodatek serveru ČT24 k návštěvě Clintonové zní v tomto kontextu poněkud zpozdile. Ve výčtu motivů cesty členky Obamova kabinetu na Čtyřladvacítce sice stojí na prvním místě „politická a ekonomická spolupráce včetně kooperace v civilní jaderné oblasti“, za nadbytečný je ale třeba považovat vedlejší bod „společná podpora demokracie a lidských práv ve světě“. Žijeme-li ve světě, kde meziroční příjmy nadnárodních korporací několiknásobně převyšují hrubé domácí produkty zemí velikosti České republiky, proč se přetvařovat. A kartu lidských práv si nechejme na vážnější situace.

Část teoretiků globálního kapitalismu v této souvislosti hovoří o sílícím vlivu tzv. transnacionálního státu, de facto zejména korporátních společností. Tím se nepředpokládá konec národním státům, jak se dlouho soudilo, a zdaleka ne slábnutí jejich represivní role ve společnosti. Ba naopak, do vínku pravomocí přidala globalizace národním státům mnohé, jen nově získané kompetence nevyrostají ani zdánlivě z demokratické základny. Národní státy dělají stále častěji špinavou práci kupř. za velké průmyslové molochy... ano, i za Westinghouse.

Sílu národního státu nyní podmiňuje

rozměr jeho politicko-ekonomické provázanosti s transnacionálním státem. Svědčí o tom skutečnost, že před bankrotem je zadlužené Řecko, ale ani v nejmenším srovnatelně zadlužené Spojené státy nebo Japonsko. Vydírání národních států nadnárodními společnostmi je iluzorní do té míry, do jaké se obě strany doplňují a představují komplementární celek. Z toho důvodu se debata o tom, zda se újezi přiklonit k jádru, nebo investovat do alterna-

▲ *Sousosí Nový věk bylo vytvořeno pro český pavilon na Expo 58 Vincentem Makovským; je obrazem atomového věku. (zdroj: Wikipedia)*

tivních forem získávání energie, ve skutečnosti nevede. Resp. vede, ovšem jen před kulisami. Takovou předscénu poskytuje i přímá volba prezidenta, domnělý podnět pro „obnovu demokracie“, jmenovitě pak debaty před samotným kláním. Kandidát Miloš Zeman při svých apologiích jádra dosud neuvedl jediný relevantní důvod, proč nutně pokračovat stávajícím nukleárním směrem; vnitřně nepochybně souzní s názorem svých kampaňových donorů, ať už přiznaných, či skrytých. To stačí, tak to má být.

Jednání o dostavbě monstrózní jaderné elektrárny, která přijde cca na 300 miliard (údajně levněji než investice do alternativ), se samo sebou účastnil ministr zahraničních věcí Schwarzenberg jako politický protějšek Clintonové. Významné osobnosti ještě před volbami v roce 2010, vybaví se člověku, vyjadřovaly podporu Straně zelených, a to mj. proto, že strana „přivedla do vrcholné

politiky respektované osobnosti, ke kterým máme důvěru, jako Karel Schwarzenberg“ (strana.zeleni.cz). Snad proto čeští zelení proti návštěvě ministryně lobbojící za dostavbu jaderné elektrárny neprotestují, ačkoli zelení by se za takových okolností bouřili kdekoli na západ od Temelína. Jsou čeští zelení proti mírovému využití jádra, ale nenamítají nic ani proti radarům, jak ukázali až na výjimky ve vládě Mirka Topolánka, ani proti novodobým geopolitickým atomovým blokům?

Návštěva Hillary Clintonové má totiž ještě jednu rovinu. Česká republika koncem listopadu společně se Spojenými státy, Izraelem, Panamou a tichomořskými ostrovy hlasovala proti přijetí Palestiny za nečlenský pozorovatelský stát OSN. Petr Uhl označil věc za „další krok Izraele (a USA a ČR) do mezinárodní izolace“ a děkovnou návštěvu premiéra Benjamina Netanjahua 5. prosince kvitovali čeští příznivci Mezinárodního hnutí solidarity demonstrací. Pokud bychom měřili Česku a USA iránským metrem a byli podobně podezřívaví vůči jejich společnému jadernému programu, museli bychom volat po tvrdých sankcích vůči oběma zemím. Připočteme, že Karel Schwarzenberg – coby ministr zahraničí předminulé vlády – hlasoval na Valném shromáždění OSN roku 2007 proti návrhu, aby bylo zahájeno vyšetřování na úrovni členských zemí a mezinárodních organizací ve věci humanitárních dopadů užívání munice z ochuzeného uranu, kterou se shodou okolností hojně střílelo během invaze do Iráku. Potom ortel nad ČR, jedinou evropskou zemí, jež se postavila proti uznání Palestiny, je jasný: tato země, vojensky přítomná v Afghánistánu, je sama o sobě rozhodně vážnou hrozbou pro světový mír a pro světovou demokracii – nelze vyloučit, že plánuje „preventivní“ frontální útok na Blízký východ. O podloženosti takových obav nemůže být pochyb.

✉ lukas.matoska@socsol.cz

**PODPOŘTE
NÁS**

Účast v nejrůznějších kampaních, vydávání publikací, organizování debat, zkrátka veškerá naše činnost stojí na dobrovolnosti. Nevyhneme se ale nákladům na tisk, propagaci, cestovné atd. Pomozte nám získat prostředky, abychom mohli vydat více letáků proti rasismu, natisknout více transparentů na příští protivládní demonstraci nebo pozvat zajímavé řečníky na některou z dalších debat. Za všechny příspěvky moc děkujeme.

ČÍSLO ÚČTU: 2100245047/2010

JOSHUA CLOVER: KAPITALISMUS NEBUDE TRVAT VĚČNĚ

S kalifornským básníkem a profesorem literatury, který se považuje za protistátního komunistu, o možnostech sociálního hnutí v Severní Americe, neslučitelnosti svobodné univerzity se soudobým kapitalismem a o vyhlídkách společenské transformace.

Podílel jste se na protestní akci v univerzitním kampusu v Kalifornii. Médii proletěla řada snímků, dokládajících neuvěřitelnou policejní brutalitu...

Na mé škole, University of California, Davis, se odehrály dva významné incidenty. Došlo při nich ke dvěma různým druhům násilí. První událost se celkem proslavila – bylo to v televizi po celém světě. Studenti tehdy protestovali proti privatizaci univerzit a vyjadřovali solidaritu s hnutím Occupy napříč celou zemí. Obsadili trávník v areálu školy, postavili pár stanů, byli vyzváni, ať odejdou. Dorazila pořádková policie, studenti se v klidu usadili na zem – a policie na ně zaútočila pepřovým sprejem, což je chemická látka, která způsobuje bolest, když se dostane do očí, nosu a úst. Byl to zarážející okamžik, který myslím šokoval spoustu lidí. To se odehrálo minulý podzim.¹

Letos na jaře se někteří na mé univerzitě snažili prosadit návrh na blokádu banky. V areálu školy byla bankovní pobočka a lidé měli dojem, že tato konkrétní banka, stejně jako celé bankovní odvětví, profituje ze studentských dluhů a postupně ztěžuje studentům možnost vysokoškolského studia, protože v podstatě umožňuje univerzitám zvyšovat náklady. A také jinak těžila ze situace studentů způsobem, že kterého nikdo nebyl nadšen. Padlo rozhodnutí provést pokus o její blokádu. Policie tvrdí, že blokáda trvala dva měsíce. Lidé seděli před bankou do té doby, než byla uzavřena a opustila areál školy, kde tedy již není. Krátce nato došlo na druhé, justiční násilí. Proti dvanácti lidem, kteří se na blokáde podíleli, bylo vzneseno obvinění z jednadvaceti trestných činů. Každému tak hrozí trest ve výši až jedenácti let odnětí svobody, stejně jako odškodné ve výši jednoho milionu dolarů.

Occupy následovalo po španělských a arabských povstáních. Vidíte nějaké podobnosti mezi protesty proti škrtům ve Státech a jinde?

Všechna hnutí protestují proti úsporným opatřením. Boj proti škrtům má ale na různých místech různou podobu. Například španělské hnutí Indignados² představuje jednu formu protestů – bylo to v mnoha ohledech velice omezené liberální hnutí, které nemělo veliký dopad. Daleko agresivnější protesty se odehrály kupříkladu v Řecku, kde byla přímá konfrontace se státem a s policií součástí politické koncepce. Ve Velké Británii studenti také bojovali s policií a v Chile bylo hnutí rovněž velmi antagonistické. Ve Spojených státech hnutí vypadala spíše různorodě. Některé oku-

donutit chudé, marginalizované nebo vyděděné, aby platili za rozsáhlou ekonomickou krizi, za kterou ale nese zodpovědnost a vinu daleko bohatší třída. Myslím, že hnutí Occupy ve Spojených státech nebyla zcela zdařilá. Z velké části byla úspěšně rozmetána policií, ale podařilo se jim představit určitou novou slovní zásobu, týkající se jak politické akce, tak obecně společenského diskurzu. Ta nám doufám umožní pokročit v úvahách o směrech, kterými se toto hnutí může ubírat dál.

Řekl byste, že hnutí mají podporu velké části společnosti?

Většina lidí je proti nim. A tato hnutí celkově nemají rozsáhlou základnu příznivců. Pro mě je zde důležité mít kulturní paměť. Boje proti úsporným opatřením ve Spojených státech začaly zcela jistě ještě před hnutím Occupy. Například v roce 2009 byla na univerzitách zorganizována velká vlna protestů proti škrtům. A slyšíte názory skeptických lidí: „Jen deset procent studentů se na tom podílí, jedná se pouze o nepatrný zlomek... ne jako v šedesátých letech, kdy protestovalo veškeré studentstvo.“ Lidé, kteří toto prohlašují, tam v těch šedesátých letech nebyli. Nebyl jsem tam ani já, byl jsem moc malý. Ale

▲ *Nejsme příliš internacionalistický národ, i když moc vykonáváme po celém světě, a tak spousta lidí neví, co se děje,* říká americký básník Joshua Clover (nar. 1962). Je autorem sbírek *Madonna Anno Domini*, *The Totality for Kids* a teoretické knihy *Bob Dylan Didn't Have This to Sing About*.

pace byly extrémně nenásilné, chvíli odolaly, a když bylo lidem řečeno, aby odešli, tak odešli. Některé měly zase charakter více konfrontační. Okupace, na které jsem se podílel, se nazývala Occupy Oakland a byla asi nejkonfliktnější. Často docházelo ke střetům s policií a také byl použit slzný plyn, gumové projektily a různé jiné zbraně.

„Není třeba sta procent, nýbrž daleko menší zlomek, aby se v sociální struktuře vytvořila prasklina, která se může stát zásadní a dále se rozšiřovat.“

Ale ne námi.

Ta hnutí jsou reakcí na rostoucí snahu

znám lidí, kteří se v šedesátých letech účastnili studentských hnutí, protiválečných protestů a bojů za občanská práva. A samozřejmě tehdy také přišlo jen pět nebo deset procent. Představa, že se musí jednat o všechny, aby šlo o zásadní věc, je nesporně mylná. Není třeba sta procent, nýbrž daleko menší zlomek, aby se v sociální struktuře vytvořila prasklina, která se může stát zásadní a dále se rozšiřovat.

A co vztah Occupy k jiným společenským segmentům, jako jsou třeba odborové svazy?

Odbory ve Spojených státech jsou extrémně slabé. Byly dotlačeny do situace, ve které vedou skoro jen defenzivní boje, aby ochránily určitá práva, mzdy a výhody, na které měly nárok od třicátých, padesátých či šedesátých let 20. století. O progresivním boji skoro nemůžeme hovořit, jde spíše o regre-

² Indignados –rozhořčení. Viz např. Solidaritu č. 55. Co se týče hnutí Occupy, naposledy jsme se jím zabývali při výročí jeho vzniku v Solidaritě č. 71.

¹ Tj. podzim roku 2011.

sivní defenzivu. V této chvíli vůbec nemohu říct, že odbory hrají pozitivní roli v sociálních bojích. Obecně fungují jako prostředník mezi pracující a kapitalistickou třídou. Snaží se uhladit konflikty a přistoupit na dohody, aby se zachovala určitá sociální stabilita, což se třeba v jiných zemích děje méně.

Jste v Québecu, abyste podpořil zdejší studenty, kteří bojují proti neoliberální vládě. Může být podle Vašeho názoru v Severní Americe vybojováno bezplatné vzdělávání a autonomní univerzitní prostor?

Existovaly podmínky, které umožnily částečně univerzální a svobodné vzdělávání v období po druhé světové válce, kdy se napříč světem šířil globální ekonomický boom – přibližně mezi lety 1948 a 1973. V té době měla liberální univerzita a poválečná ekonomika hodně prostředků a díky tomu se mohly navzájem podporovat. To však už neplatí. Buď se zásadně změní ekonomický řád, který kolem sebe organizuje celou planetu, anebo se bezplatné vzdělání stane pouhou vzpomínkou. A řekl bych, že v případě ceny školného nižší než 2000 dolarů si lidé při pohledu na tak malé číslo ještě vybavují, že to v minulosti bylo zdarma a že by tomu tak mohlo a mělo být nadále. V Kalifornii vyučuji na veřejné vysoké škole, za kterou se platí 15 000 dolarů. Také proto došlo k masivnímu studentskému hnutí v Québecu,³ ne v Kalifornii.

Takže musíme v první řadě zpochybňovat způsob fungování kapitalismu?

Měli bychom. Hlavní funkcí soudobých univerzit je být výzkumným a vývojovým křídlem pro podnikání a také reprodukovat třídní vztahy – zařazovat lidi do předurčených míst v sociální matici a ujišťovat se, že buržoazie zůstane buržoazií. A přispívat také k tomu, aby se tyto společenské vazby nadále udržovaly a utvrzovaly a aby lidé byli správně vyškoleni k uplatňování takového přístupu. Nemyslím si, že se vyplatí něčemu takovému přitakávat nebo v tom pokračovat. Myšlenka svobodné univerzity v nesvobodné zemi je velice zvláštní. Spíše stojí za to ji zpochybňovat než jednoduše volat po svobodné univerzitě.

Asi před třemi lety bylo napsáno velice výmluvné komuniké, které obsahovalo následující větu: svobodná univerzita v rámci kapitalistické společnosti je jako čítárna ve vězení, a cílem nemůže být jen bezplatný přístup do čítárny s lepšími knihami. Cílem musí být zrušení vězení. Myslím, že je zásadní, abychom k univerzitnímu boji přistupovali takto, a ne z hlediska zachování univerzity jako určitého privilegovaného místa. Úkolem není trvat na dobré čítárně, úkolem je zrušit vězení.

Chápete dynamiku, kterou nastarovalo hnutí Occupy nebo québečtí studenti, jako příležitost pro radikálnější formy protestů? Spatřujete v současném dění rodící se alternativu ke stávající společnosti?

No, víte... jak se říká, „pesimismus intelektu, optimismus vůle“⁴. Musíte selhávat, dokud neuspějete. Existuje hodně lidí, kteří jsou ochotni selhávat znovu a znovu, s nadějí, že dělají mírné pokroky a že časem by se mohlo stát něco zásadnějšího. Řekl bych, že se otevírá cesta k tomu, aby se něco zásadního stalo právě teď. Jednak díky různým

„Svobodná univerzita v rámci kapitalistické společnosti je jako čítárna ve vězení. Úkolem není trvat na dobré čítárně, úkolem je zrušit vězení.“

ným protestům, kterých se lidé zúčastnili a posunuli hranice možného, ale také kvůli katastrofické globální ekonomické situaci, která v mnoha směrech oslabil, snad i rozčílila vládnoucí třídu a zároveň upozornila lidi na antagonistické strany a snad i na nebezpečí tohoto antagonismu. Je to lepší situace – jak pro katastrofu, tak pro možnost opravdové pozitivní transformace. To není můj oblíbený výraz, ale nejsem si jistý, jaký jiný použít: revoluce? Dlouho jsem neviděl takovou příležitost ke změně – ať už k lepšímu, nebo k horšímu.

Současná společnost mi připadá tak nesnesitelná, že nepotřebuji vidět alternativu, abych mířil kupředu. Poslouchejte, kapitalismus nebude trvat věčně. Nic netrvá věčně. Byl tu svět před kapitalismem, a bude i svět po něm. Nicméně nemyslím, že nejprve můžete nalézt novou formu společnosti a pak ji prosadit. To je druh programatismu, kterému příliš nedůvěřuji. Sedíte ve svém pokoji a přijdete se správnou formou a pak se pokoušíte všechny přesvědčit o tom, aby se tím řídili. To je zvláštní komunismus ve stylu Alaina Badioua, politický formalismus – a to mi nevyhovuje. Ale souhlasím s tím, že lidé dnes společenskou změnu hledají, i když většinou ani netuší, že po tom pátrají. Nejsem si jistý, zda již nastaly podmínky, ve kterých se toto dá nalézt.

Zmiňujete filozofa Badioua, který používá pojem komunismus víceméně ve smyslu nadčasového rovnostářského hnutí. Co pro Vás znamená spojení „komunistické hnutí“?

Marx používá slovo hnutí velice zajímavým způsobem ve své nejznámější větě – komunismus je skutečným hnutím historie, které překoná všechny současné podmínky. Ale když se podíváte na to, jak zde užil slovo

hnutí, nemyslí tím hnutí politické. Pro něj je toto hnutí základní dynamikou nebo druhem fyzikálních zákonů, podle kterých se rozvíjí logika kapitalismu, jež jednou dosáhne svých limitů. Marx tvrdí, že tím hraničním limitem je samotný kapitál. A ta rostoucí neschopnost firem generovat nadhodnotu a profitovat a akumulovat, to je to, čím miní hnutí. To je opravdové historické hnutí. Politická forma, která se vytvoří, až kapitalismus sám sebe překoná. Zprvu se systém překoná sám, jelikož se na něm podílíme. Já se na něm podílím a věřím, že Vy také. Není tam reálná separace lidí, kteří se na systému podílejí, od tohoto pohybu historie. Ale nemám na mysli žádné konkrétní politické hnutí. Je těžké připravit se na politickou formu, která bude následovat, a já určitě zatím žádnou nevidím. Rozhodně nepovažuji zděděné formy komunismu (jako byl model leninistický, maoistický nebo trockistický) za efektivní či obzvláště žádoucí. Pro mě jsou zásadní ty principy komunismu, jako je zrušení soukromého vlastnictví, konec formy hodnoty, konec mzdových vztahů. Jsou to principy, axiomy a myslím, že se k těmto axiomům blížíme.

Považujete se za komunistu?

Považuji se za protistátního komunistu. Věřím, že stranická forma komunismu, jak byla koncipována na počátku dvacátého století, již není funkční. Slovo „komunista“, a význam, který mělo v dvacátých a třicátých letech 20. století, zcela jistě už nefunguje. Je tedy velice těžké toto slovo používat. Ale více či méně to dělám – takže je to protistátní komunismus proti stranické formě a přechodným vládám. Mám sympatie i k anarchistům, kteří mají v mnohém pravdu. Stále však usiluji o jistý způsob politicko-ekonomické analýzy, která vychází z Marxe. Na základě tohoto modelu se považuji za komunistu.

My jsem prohlásili Occupy Oakland za Oaklandskou komunu a mysleli jsme to vážně (i jako odkaz na Komunu pařížskou či šanghajskou). Myslím, že to trvalo asi měsíc, kdy jsme se v podstatě o sebe navzájem starali a živili a poskytovali si přístřeší a služby. Byl to jeden z nejkrásnějších zážitků mého života a pokaždé si přeji, aby se stávka proměnila v komunu...

Redakčně kráceno. Plná verze rozhovoru vyjde na www.socsol.cz, záznam rozhovoru vyjde na www.solidarita.tv

Rozhovor vedli v květnu 2012 v Montrealu Kateřina Krejčová, Lukáš Matoška a Sepehr Samimi. Z angličtiny přeložila Barbora Bartůňková

✉ lukas.matoska@socsol.cz

³ Viz např. Solidaritu č. 67, 69 a 72 – v těchto číslech jsme se québeckému studentskému a sociálnímu hnutí věnovali zevrubně. V nekrácené verzi rozhovoru, která vyjde na www.socsol.cz, se Clover ke québeckému hnutí vyjadřuje obsáhleji.

⁴ Parafráze výroku významného italského marxistického teoretika a komunistického politika meziválečného období Antonia Gramsciho.

JOSHUA CLOVER: BÁSEŇ

Ach kapitále! Polibme se a usmíme
a já vezmu zpět všechny ty hrozné věci,
které jsem o tobě řek' svým přátelům
a ve svých básních. Co vůbec básníci vědí
o kapitálu? Je to rozjařená každodennost peněz,
která se přesouvá a dumá jako Frank O'Hara¹
nakupující dárky v oparu ismu třetího světa
cestou ven na víkend z města, nicméně
s takovou nezúčastněností, že to samo se stává
způsobem účasti. S vynalézavostí Dow Jones
zdáš se pobývat v New Yorku, ale mám podezření,
že pokud je vědomí příběh, můžeš si připsat na konto
strukturu příběhu, a tak se o indexech Nasdaq a Footsie a Nikkei
nedá říct, že ovlivňují dění, že se něco stalo.

Nestalo se totiž nic jiného než pár vět.

Jako opravdové pocity jsi zároveň všude. Je to pro tebe
novoplatonismus nebo prostá imanence, ale ať tak nebo tak,
všechny cesty vedou ke sv. Augustinovi a nesnaž se mě rozjet:

Pěkné město. Fajn práce. Musí to být těžké
udržet všechny věci světa pohromadě v řádu,
zatímco se snaživě vyhýbáš otázce, zda ty sám nejsi věc?

Dovedu si představit úzkost, kterou to v tobě způsobuje, ale kapitále
to nikdy neležíš na gauči vedle kávy a nelistuješ časopisem,
který si sebral v jednom ze svých supermarketů v Kalifornii,
dokud nenarazíš na fotku Britney Spears ve vietnamských a transkovském oblečku
a otráveně se odvrátíš – znáš ten dobrý pocit z googlení sebe sama?

Jen proto, aby se potvrdila tvá existence ve skutečném životě.

Jaká úleva! Dokázali by básníci nenávidět idealismus,
jako to dovedeš ty? Žádné myšlenky
mimo těch peněžních. Odtud tvá sladkost: přenos a přetrvávání
myšlenek, které nám daly tolik rozkoše, a tak jako rozkoš
musí procházet pozlacenou slupkou života.

Ach, být tak obsahem formy. Kapitále, chci se ti jménem svým
a svých přátel omluvit, protože ty víš, co to je 1917,
a tak doufám, že tohle už můžeme překročit
a udělat cokoli, co přinese pocit spojení s kýmkoli
v tomto městě a ve vzdálených metropolích,
s každou osobou v tomto systému.

To je totiž směr, kterým, v tomto čase a prostoru, je unášen svět.

Z angličtiny přeložil Adam Borzič

¹ Americký spisovatel, básník a kritik (1926–1966).

MARXISTA, NEBO POLITICKÝ ROMANTIK?

9. října 2012 tomu bylo pětadvacet let, kdy byl argentinský lékař, revolucionář a vůdce kubánských guerillových jednotek Ernesto „Che“ Guevara popraven v důsledku nezdařilého pokusu o svržení bolivijského diktátorského režimu.

Che Guevara proslul jako jeden z vůdců partyzánského hnutí 26. července, které i přes prvotní nezdary dokázalo svrhnout režim diktátora Fulgencia Batisty (podporovaný vládou USA) na Kubě. I přes postavení, které se Guevarovi v novém zřízení na Kubě dostalo, rozhodl se hrdinně pokračovat v revolučním partyzánském úsilí a šířit revoluci ozbrojeným bojem i do ostatních zemí, což se mu nakonec stalo osudným. Abychom kriticky nahlédli Guevarův kult, přinášíme úryvek z knihy Johna Molyneuxe *Skutečná marxistická tradice*, který kritizuje Guevarovy teoretické postoje z hlediska autentického marxismu. Citovaný text je možné zakoupit jako brožuru *Socialistické Solidarity* (viz níže).

Partyzánská válka s sebou nese nejen změnu místa boje, ale i jeho sociálního obsahu. Dělník se nemůže stát partyzánem bez toho, že přestane být dělníkem, a proto je partyzánská válka pro dělnickou třídu jako celek nebo pro její podstatnou část nemožná. Která třída se postaví na místo dělnické třídy jako hybná síla revoluce? Nejčastější odpovědi teoretiků partyzánské války je: rolnictvo. Stejně jako bylo nemožné včlenit socialismus v jedné zemi do marxismu bez celé řady následných změn, tak teorie rolnické socialistické revoluce ničí celou strukturu historického materialismu. Rolník není produktem kapitalistických, nýbrž předkapitalistických výrobních vztahů. Pokud by rolnictvo bylo socialistickou třídou, pak by socialistická revoluce byla možná kdykoli během posledních tisíců let.

V argumentaci Castra, Guevary a Debraye se objevuje i názor, že není nezbytné vyčká-

vat dozrání objektivních podmínek pro revoluci, neboť partyzáni je mohou sami vytvořit. Výsledkem toho není marxistický materialismus, ale bezuzdný idealismus. Marx je zde postaven na hlavu. Není to sociální bytí, co určuje sociální vědomí, nýbrž sociální vědomí (vedení), jež určuje sociální bytí. K objasnění tohoto problému se musíme vrátit k Marxově analýze francouzského rolnictva v Osmnáctém brumairu Ludvíka Bonaparta:

„Parceloví rolníci tvoří obrovskou masu, jejíž členové žijí ve stejných poměrech, ale nevstupují do rozmanitých vzájemných vztahů. Jejich výrobní způsob je od sebe izoluje, místo aby je spojoval vzájemným stykem. Pokud milióny rodin žijí v hospodářských existenčních podmínkách, které odlišují způsob života, jejich zájmy a jejich vzdělání od životního způsobu, zájmu a vzdělání druhých tříd a stavějí je do nepřátelství proti nim, tvoří třídu. Pokud existuje mezi parcelovými rolníky jen místní souvislost, pokud totožnost jejich zájmů neplodí mezi nimi společenství, národní spojení a politickou organizaci, netvoří třídu. Proto nejsou schopni uplatňovat své třídní zájmy vlastním jménem.“

Marx zde vystihl základní rys rolnictva – jeho neschopnost sebeemancipace. Rolnictvo může bojovat a činí tak s mimořádnou zuřivostí, nemůže se však stát vládnoucí třídou společnosti. Ves dokáže porazit město v nesčetném počtu bitev, avšak nemůže vyhrát válku, neboť vesnice nemůže spravovat město, kde leží výrobní síly. Bylo tomu tak u Wata Tylera v roce 1381, u Emiliana Zapaty v Mexiku a u nespočetných selských povstání, která se odehrála v čínských dějinách. Aby se

jako celostátní politická síla spojilo, potřebuje rolnictvo vedení vnější, městské třídy anebo části takové třídy. Pro Lenina, Marxe a Trockého to měla být dělnická třída, a to nikoliv tím, že by „šla na venkov“, ale bojem za svržení státu v městech. Pro Maa, Castra, Guevaru a další to byly kádry a velení partyzánské armády, které se rekrutovaly téměř výlučně z městské inteligence. Leninská strana vede dělnickou třídu jako celek do boje, aby byly uskutečněny zájmy dělnické třídy. Partyzánská armáda se snaží jednat jménem rolnických mas. Ovšemže partyzánská armáda potřebuje podporu rolnictva a na oplátku nabízí pomoc, ochranu a lákadlo pozemkové reformy. Guevara nevědomky vyjádřil idealistické elitářství, které je vlastní strategii partyzánské války, protože partyzána vylíčil jako „člověka, jenž sdílí touhu lidu po svobodě a jenž, pokud jsou nenásilné prostředky vyčerpány, zahajuje boj a mění se v předvoj lidu. Základním kamenem společenské struktury, kterou partyzán vybuduje, budou změny ve vlastnictví zemědělského majetku.“

Na prvním místě stojí partyzánský bojovník se svými ideály spravedlivého uspořádání společnosti, „opravdový kněz reformy“, jak jej nazývá Guevara, na druhém místě stojí volba terénu z vojenského hlediska a na místě třetím program pozemkové reformy. Guevara dále píše, že „partyzán je svého druhu andělem strážným, spadlým do dané oblasti, jenž bude vždy pomáhat chudým.“

Redakčně kráceno (celá ukázka vyjde na www.socsol.cz). Připravil Dominik Forman
✉ dominik.forman@socsol.cz

SOLIDÁRNÍ BROŽURY

PALESTINA: Od nové Intifády k operaci Lité olovo (kolektiv autorů)

V říjnu 2000 opakovaně propukl konflikt mezi Palestinci a Izraelem. Komentátoři často uvádějí, že se jedná o etnický konflikt, který trvá již tisíce let. Tyto a další argumenty brožura podrobuje kritice; dále se zde pojednává o operaci Lité olovo a o bezprostřední reakci, kterou vyvolala.

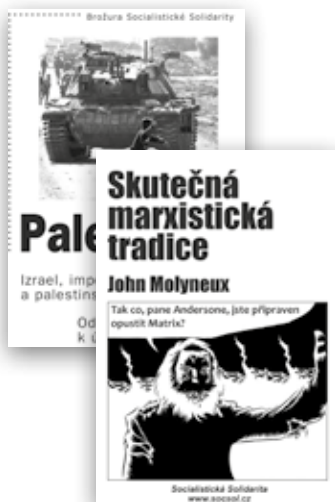
cena 20 Kč

JOHN MOLYNEUX: Skutečná marxistická tradice

Za marxistu byl v posledních 150 letech považován leckdo. Od sociálního demokrata Kautského přes Stalina a jeho aparátčiky až po vůdce národněosvobodných hnutí typu Maa či Castra. Brožura se snaží definovat, jaký typ myšlení můžeme pokládat za rozvinutí marxismu a co je naopak jeho zvrácením.

cena 15 Kč

✉ redakce@socsol.cz

TONY CLIFF: IMPERIÁLNÍ EXPANZE RUSKA

Kniha Státní kapitalismus v Rusku od Tonyho Cliffa, která poprvé vyšla roku 1947, je první ucelenou marxistickou analýzou tzv. komunistického režimu. Práce se zaměřuje především na stalinistický režim ve 30. a 40. letech. Autor v ní přesvědčivě ukazuje, že ruská byrokracie je vládnoucí třídou, jež hraje stejnou úlohu jako buržoazie v tradičních kapitalistických zemích, a stalinistický režim je proto třeba chápat jako zvláštní, státně byrokratickou formu kapitalismu. Dílo je aktuální i dnes, nabízí totiž pádnou odpověď na primitivní antikomunismus, který propaguje většina masmédií. Kniha je překládána na pokračování pro Solidaritu; předcházející kapitoly jsou k dispozici na www.socsol.cz.

Impéria existovala již před monopolním stádiem kapitalismu, a dokonce i před vznikem samotného kapitalismu. Imperialismus v jednotlivých obdobích se však lišil, a to jak v cílech, tak svými důsledky. Používat pojem imperialismus pro označení všech těchto jevů proto může problém spíše komplikovat než vyjasnit. Lenin tento pojem používal k označení nejvyššího stádia kapitalismu. Tedy pro kapitalismus ve fázi úpadku, kdy je již proletářská revoluce na pořadu dne. Avšak jednotlivá impéria se značně liší dokonce i v rámci tohoto jediného období. Zinověv ve svém článku Co je imperialismus? říká toto:

Abychom to dokázali [definovat, co je vlastně moderní imperialismus], nesmíme zapomínat, že existují různé druhy imperialismu. Britský imperialismus se liší od německého imperialismu. Máme zde evropský imperialismus, asijský imperialismus a americký imperialismus. Rozeznávat můžeme také bílý imperialismus a žlutý imperialismus. Japonský imperialismus má jiné rysy než francouzský. Jediněný charakter má ruský imperialismus (nedá se zařadit ani do zmíněného asijského), neboť se jedná o neobyčejně zaostalou zemi, v níž se ovšem rozvíjí monopolní kapitalismus.

Podle Leninova výkladu je typickým rysem imperialismu dobývání prostoru pro

vývoz kapitálu. A to na rozdíl od mladého kapitalismu, pro nějž je charakteristické dobývání trhů. Z tohoto hlediska se zdá, že je chybné nazývat imperialistickým carské Rusko. Avšak všichni marxisté, včetně Lenina a Trockého, jej imperialistickým nazývali. A měli pravdu. Neboť v kontextu světové ekonomiky a převládajících vztahů mezi carským Ruskem a vyspělými zeměmi, což je

3. Rostoucí význam vývozu kapitálu, jenž se zásadně liší od vývozu komodit.
4. Formování mezinárodních kapitalistických monopolů, které si mezi sebou rozdělují svět.
5. Dokončení územní dělby světa mezi největší kapitalistické mocnosti.

Státní kapitalismus jistě splňuje první podmínku, neboť se skládá z jediného stát-

ního monopolu. Pokud jde o druhou podmínku, tak sloučení bankovního a průmyslového kapitálu dosahuje nejvyšší úrovně tehdy, když jsou oba vlastněny státem. Také čtvrtá podmínka je splněna. Rostoucí konkurence mezi imperialistickými mocnostmi, a obzvláště je to vidět na příkladu Německa a Japonska, tlačí stát k tomu, aby prosazoval své cíle skrze mezinárodní kapitalistické monopoly. Je zřejmé, že ekonomická invaze nadná-

rodních korporací je ve státně kapitalistické ekonomice téměř vyloučena. (I když může samozřejmě docházet k udělování zahraničních koncesí.)

Třetí a pátý bod – vztah ruského státního kapitalismu k vývozu kapitálu a teritoriální rozdělení světa – je třeba dále rozpracovat.

Z angličtiny překládá Vítězslav Lamac
✉ vitezslav.lamac@socsol.cz

▲ Tony Cliff diskutuje se stávkujícími horníky v Bentley roku 1985. (zdroj: socialistworker.co.uk)

základní kritérium Leninovy definice imperialismu, bylo carské Rusko imperialistické.

Leninova definice imperialismu uvádí následujících pět základních podmínek:

1. Koncentrace výroby a kapitálu v takové míře, že vede k formování monopolů. Ty pak hrají rozhodující roli v ekonomickém životě.
2. Sloučení bankovního kapitálu s průmyslovým kapitálem, existence finančního kapitálu a finanční oligarchie.

TV SOLIDARITA

www.solidarita.tv

YouTube

TAH KRÁLEM ANEB MALÝ ČESKÝ POHÁDKOVÝ HOROR

JIRÍ KOUBEK

Byla jednou jedna malá krásná země ČEZká. Panoval v ní moudrý král Klauzeman. Ta země měla svou mluvírnu a v ní se naoko hádaly jednotlivé skupinky. Hlavně ty dvě největší: „Ó děs“ a „Ti druzí“ (kterým z nějakého důvodu nikdo nemohl přijít na jméno). Mluvírnu v té zemi nikdo neměl rád, skupinky nikoho nezajímaly. Zato všichni milovali svého krále a ještě víc pohádku o chytrém Honzovi, který ho jednou vystřídá.

„Ó jak my jsme ale nedůstojní!“

lekla se jednoho dne mluvírna.

Vrátíme krále LiDem, zvolal někdo. Wow, to bude top! Jásali ti nejdynamičtější mluvírníci. A tak se domluvila skupinka Věci tajemné se skupinkou Škrt 011, přemluvili starší kamarády a bylo. Novým králem budiž svobodně vylosován ten, kdo buď přinese 50 papírů, nebo se domluví s kamarády v mluvírně. Ó my jsme důstojní, ulevilo se poté mluvírně.

První se přihlásil Honza Chytrý, kterého jednou král načas udělal svým komorníkem, a od té doby byl ještě chytřejší (hned po Honzovi nastoupil jiný komorník, také Načas). Králem chtěl být i dobrotivý hrabě Franzenberg. Z jeho hrabství se ale přihlásil i extravagantní provokatér Schwanz. Z někdejšího králova panství naopak přišel nechápavý korunní princ Křesomysl Sabotka, který asi nepochytil královy geniální záměry. Z některého z okol-

ních paláců dorazil respektovaný pohodář do ne-ekonomie Vladimír Nesmrtelný, bývalý králův kamarád. Z podhradí se taktak vyškřábal Jirka Slušný. Dvě postavičky na cestě potkal karambol, a tak Ota Můra a Bóža Ziková spadli do bezmocné skupinky zvané „Vyřízení“... podobně jako čím dál více mluvírníků padalo do všemocné skupinky „Neřízení“. A pak tam byl vlastně ještě někdo, kdo si jen spletl cestu – z jedné bývalé USkupinky, jejíž jméno si už beztak nikdo nepamatoval.

Všude po té zemi rostly višně. Nejezte je, jsou jedovaté, strašili všichni. Někteří je jedli a nic se jim nestalo. Kdo ví proč. „Nejsou jedovaté, jsou krásné červeňoučké, sladké a moc dobré!“ volal radostně Ota Můra. Mlč, papulisto, okřikl ho svorně ostatní. Bóža, zvaná také papulistka, se chystala něco nesouhlasně zabručet. Jako vždycky se ale nejdřív podívala na krále. Ten rychle vyplivl pecku, třikrát na ni lišácky zamrkal, a tak byla zticha. Fuj! zakřičel nešika Křesomysl, který omylem kousl do pecky a vyplivl zub. Král se škodolibě ušklíbl a svými monarchickými zuby labužnický drtil jednu višni za druhou.

Kolem té země kroužila vzdálená planeta Exopa. Žili tam bohatí, ale zadlužení Exopané. Ta planeta vzbuzovala neklid. Zlí cizáci! pokřikovala rozčileně Bóža. A falešní, pokýval moudře hlavou král. Omyl, je to náš nový, lepší domov, zapochybovalo královo druhé já. Král Klauzeman opět jasně promluvil a všichni byli spokojeni.

Z té planety jednoho dne přiletěla sympatická postavička. A vy jste kdo? zeptal se na uvítanou jízlivým hlubokým hlasem král. Já jsem Člověk, představila se nesmělým hlasem posta-

vička a přicházím ze skupinky lidové. Já jsem Nesmrtelný, představil se hrdě Vladimír, a také respektovaný, dodal. Já jsem Chytrý, představil se skromně Honza. Já jsem Slušný, přidal se Jirka. My jsme Vyřízení, zamručeli jednohlasem Bóža a Ota. Já jsem švorc, překl se Schwanz. I'm not dead, probudil se hrabě a prohrábl si barevné číro. Oni dva jsou pravdomluvní, uchechtli se Klauzeman. A láskomluvní, přidalo Klauzemanovo druhé já. A já jsem Já, uzavřely oba královské hlasy. V pozadí kývali jeho vsudypřítomní rádci: Hradislav Jekl, Petr von Háyek a z opačné strany i Míra Šplouch.

Pod hlavním višňovníkem se jednou sešli Klauzeman a Jirka Slušný. Zpovzdálí je tiše a závistivě pozorovali oba Vyřízení. Kdo vyleze výš – nadhodil idealisticky Jirka. Kdo jich víc sní, hecoval Klauzeman. A podle svého starého dobrého zvyku ubohý strom objal, až mu v kořenech zapraskalo a pár suchých větví spadlo Jirkovi přímo na hlavu. Višňovník byl ale takový starý popleta, tak se mu ten smrtící stisk vlastně tak trochu líbil. Zlomyslně shodil na Jirku pár shnilých višní. Klauzeman se škodolibě ušklíbl a papulisté ve stínu zatleskali a servilně zanotovali svou oblíbenou písničku: králi buďte v klidu, my jsme ti dva z lidu. Svoje máte navždy jisté, vždyť jsme vaši papulisté.

Mezitím se o velkou královskou losovačku čile staraly všechny kanály: veřejnobezprávní Čezká tunelíže, i komerční dvojkartel TV PrimitiVova. Stanete-li se králem, budete jíst višně? Budete jmenovat komorníka, který jí višně? Zastřílíte ihned komorníka, který jí višně? Zakážete višně? Necháte skácet hlavní višňovník? Proč již nebyl dávno skácen hlavní višňovník?

Rok se přehoup, šťastná třináctka na konci. Velká královská loterie se roztočila na plné obrátky. Skorokrálové jezdili po celé zemi a všude, kde se jich sešlo víc, hezky si spolu povídali. Neuhneš z cesty?! Zde domov Můj!! Vrátím zemi Reflex. Já vrátím pero. Budu hájit naši stádnost. Slovo, které platí... Kdo že to platí?

Losování vykonala nějaká „neviditelná ruka“... nikdo už neví čeho – snad neviditelná ruka tahu. Prý byla přizvána bez výběrového řízení. A který král byl vyhrán? Hmm, není to vlastně jedno? King is not dead! Král je živ a zdrav – ať žije král! Změna je možná?? Možná...

Autor je politolog

Solidarita

Socialistická Solidarita v sociálním hnutí

1998

Rasisty je zavražděn zahraniční student. SocSol iniciuje sérii bouřlivých protestních demonstrací. Vzniká Iniciativa proti rasismu. Její aktivisté např. přelepují volební billboardy republikánů, pořádají blokády volebních stánků. Přispějeme k tomu, že v českém parlamentu nesedí fašisté.

2000

V Praze se připravuje velký sjezd finančníků z MMF. Ti se významnou měrou podílejí na sociální a ekologické devastaci světa. Chystá se protestní demonstrace a kontrasmmit. SocSol se aktivně zapojuje do Iniciativy proti ekonomické globalizaci (INPEG).

Protesty jsou velkým úspěchem alterglobalizačního hnutí. Na demonstraci se sjede 15 000 lidí, finančníci končí o den později.

2002

Ve Florencii se koná první Evropské sociální fórum (ESF). Zde probíhá miliónový pro-

test proti chystané invazi do Iráku. SocSol jako jediná česká antikapitalistická skupina pořádá na fórum výpravu. Organizujeme také početné výpravy z ČR na následná ESF v Paříži a Londýně.

2003

Bush útočí na Irák. SocSol inspiruje vznik Iniciativy proti válce a podílí se na jejím fungování. Iniciativa se stává ohniskem demonstrací proti chystané invazi. I lidé v ČR se tak zapojí do největší světové protiválečné demonstrace v dějinách. 15. 2. 2003 protestuje 15 miliónů lidí. USA a Británie již dnes uvažují, jak se z Iráku stáhnout. K tomu významně přispělo protiválečné hnutí.

2006

Plánuje se vybudování raketové základny v ČR. Vzniká Iniciativa Ne základnám. Ta sdružuje více než čtyřicet organizací, pořádá debaty, happeningy a demonstrace. U vzniku však byly skupiny pouze tři, mj. SocSol. Stavba

základny je nakonec zastavena, což znamená velké vítězství demokracie v ČR a posílení hnutí proti globálnímu kapitalismu.

2010

Pravicová vláda ODS, TOP 09 a Věcí veřejných chystá drastické škrtky v sociální sféře. Postihnout mají především ty nejchudší. V srpnu 2010 se dává dohromady ProAlt – iniciativa pro kritiku reformů a na podporu alternativ. Jedná se o dosud nejpestřejší a nejširší levicovou platformu v ČR. Je v centru aktivistického odporu proti reformům, spolupracuje s odbory a organizuje tisícové demonstrace. Socialistická Solidarita se jako jediná radikálně levicová skupina v ČR do ProAltu zapojuje.

2011

SocSol stojí u vzniku iniciativy Za svobodné vysoké školy, která na jaře 2012 organizuje dosud největší studentské protesty od r. 1989.

Solidarita

Za čím stojíme

IRACIONÁLNÍ A ABSURDNÍ SYSTÉM

Globální kapitalismus je systém nerovnosti, ve kterém chudí chudnou a bohatí bohatnou. Stamiliony hladoví a umírají na snadno léčitelné nemoci, zatímco je technologicky možný důstojný život pro všechny. Systém upírá drtivě většině možnost rozvíjet své tvůrčí schopnosti a degraduje ji na úroveň stroje. Lidé jsou nuceni pracovat déle a na více úvazků, zatímco nezaměstnanost stále roste a uvrhuje další masy do chudoby a nejistoty. V kapitalismu vznikají války o suroviny a trhy, jsou drancovány přírodní zdroje, likvidována kulturní rozmanitost. Ačkoli jsou veškeré hodnoty tvořeny lidskou prací, kontrolu nad jejich distribucí má kapitál. Kapitalismus spočívá v honbě za ziskem na úkor lidských potřeb. Je to iracionální a absurdní systém.

ZA SOCIALISMUS ZDOLA

Jako alternativu ke kapitalismu nabízíme systém, který nazýváme socialismem zdola. Jedná se o systém samosprávných rad, jež rozhodují o politických i ekonomických otázkách. Demokracie zde není omezena na hlasování jednou za čtyři roky, ale proniká dennodenně všemi oblastmi života společnosti. To umožňuje začít vytvářet společnost bez nezaměstnanosti, bez chudoby, bez útlatu.

Naprosto odmítáme režimy bývalého východního bloku v ČSSR, SSSR, ale také v Číně, na Kubě atd. Považujeme je za tzv. státněkapitalistické režimy. Jestliže dnešní kapitalismus je typický mocí nadnárodních korporací a jim poplatných parlamentů, měla tehdy veškerou ekonomickou a politickou moc třída stranické byrokracie. Hlásíme se k tradici levicové opozice vůči těmto režimům.

Podporujeme zápasy námezdně pracujících za kratší pracovní dobu, vyšší mzdy, lepší pracovní podmínky, bezplatnou lékařskou péči a sociální zabezpečení a všechny ostatní emancipační snahy. Nespoléháme ovšem na parlamentní politiku. Jen nezávislá aktivita pracujících prostřednictvím stávek, kampaní, manifestací apod. může vést k systematické změně. Jen sami pracující mohou dosáhnout svého vlastního osvobození.

SOLIDARITA

Úsilí o socialismus zdola je součástí celosvětového boje. Prosazujeme solidaritu s pracujícími, nezaměstnanými a utlačovanými v jiných zemích. Jsme v zásadní a aktivní opozici vůči všemu, co proti sobě staví nepřivilegované obyvatele různých zemí, různé národnosti, různé barvy pleti, různého pohlaví, sexuální orientace, náboženství či profese. Podporujeme tedy kampaně a boje

proti rasismu a xenofobii; proti islamofobii, nesnášenlivosti vůči Romům apod. Bojujeme za úplnou politickou, ekonomickou a sociální rovnost žen a mužů, vystupujeme proti diskriminaci na základě sexuální orientace.

Fašismus a nacismus považujeme za zásadní hrozby všem dosaženým demokratickým a sociálním právům. Ačkoli jejich hesla často znějí antikapitalisticky, ve skutečnosti jsou fašismus a nacismus pokračováním kapitalismu, jen jinými prostředky. V dobách krize jsou tyto politické hrozby zvláště aktuální.

REVOLUČNÍ ORGANIZACE

Kapitalistický systém vytvořil vysoce organizované instituce včetně státu, které kontrolují bohatství, média a represivní složky. Abychom čelili moci těchto institucí, musíme se sami organizovat. Chceme být zárodkem revoluční strany, která bude spojovat aktivisty různých hnutí a pracující třídy. Na rozdíl od parlamentních stran pro ni bude účast ve volbách jen prostředkem, jak dále šířit myšlenky svobody, rovnosti a solidarity. Tato revoluční organizace může zásadně přispět k tomu, aby emancipační hnutí sílila, a podílet se na rozvíjení myšlenek a strategií, které povedou k překonání kapitalismu.

Přidejte se k nám!

▲ Demokracie vypadá jinak, demonstrace na Václavském náměstí a Národní třídě v Praze (17. listopad), pořádaná platformou iniciativ a odborů Stop vládě. Alegorický vůz, který vyjadřuje třídní strukturu kapitalistické, tedy i české společnosti, pochází z dílny umělecké skupiny P. O. L. E.

37

obětí pančovaného alkoholu
v důsledku oslabování kontrolních činností
státu

ProAlt varuje:

Tato vláda může zabíjet

Týden za práva migrantů a migrantek

Pro migranty risk,
pojišťovně zisk.

?!?!?!?!?

Úterý 18. 12.

Praha: **MEZINÁRODNÍ DEN MIGRANTŮ**

18.30–19.45 Jak zlepšit postavení migrantů v ČR?

Otevřená debata

Klubovna v Dejvicích, na rohu ul. Generála Píky a Gymnazijní

Středa 19. 12.

Praha: **Happening za zahrnutí migrantů do veřejného zdravotního pojištění**

14.30 VZP, Orlická 4

18. prosinec je spojený s Úmluvou OSN o ochraně práv všech migrujících pracovníků a členů jejich rodin, kterou Česko neratifikovalo.

www.konsorcium-nno.cz

17. 12. 2012
16.00–19.30

ZÁVĚREČNÁ KONFERENCE KRITIKA PRIVATIZACE VEŘEJNÝCH SLUŽEB A PŘEDSTAVENÍ ALTERNATIV

16.00–17.30 Kritika privatizace zdravotnictví, důchodů a sociálních služeb

Vystoupí: Ondřej Lánský (sociolog, Iniciativa ProAlt), Jiří Šteg (ekonom) a panelista ze Slovenska v jednání
Moderuje: Kateřina Kňapová (Iniciativa ProAlt)

18.00–19.30 Kritika současné politiky a finančnictví

Vystoupí: Ilona Švihlíková (Alternativa Zdola)
Joanna Erbel (socioložka a aktivistka, členka Krytyka Polityczna a editorka polského časopisu Magazyn Miasta)
Áron Varga (politický analytik maďarského think-tanku Policy Solutions)
Moderuje: Jiří Silný (Ekumenická akademie Praha)

Projekt Pražská škola alternativ
je financován
Nadací Rosy Luxemburgové.

Projektu se účastní:
Alternativa zdola, Centrum globálních studií, Ekumenická akademie,
EuroSolar, Masarykova demokratická akademie, ProAlt, Socialistická solidarita,
Socialistický kruh, Social Watch. Ve spolupráci s DIVUS Studio.

sledujte informace na

www.ekumakad.cz a www.pragerkabarett.cz

PRODEJNÍ MÍSTA ČASOPISU

**Ekumenická
Akademie
Praha**

Kamenný obchod Fair&Bio, Sokolovská 29,
Praha 8-Karlín. Jen 100 metrů od stanice metra
Florenc. Otevřeno každý pracovní den od 11.00
do 19.00, www.ekumakad.cz

Celetná 20, Praha 1-Staré Město – pondělí až pátek – 10–24
hod., sobota až neděle – 16–24 hod., www.k4klub.org